

Incipit capla i libro de clā-
stro aie. et corpus. plog. Incipit
¶ Duo iapietib⁹ edificat qre
¶ Quis ē locus fundamti. Capl⁹ p^m
¶ Qualit⁹ p delatōez tpaliū dra-
bol⁹ minari nō desinat. Sa. ii
¶ Quō drabol⁹ blādit⁹ ut deapiat. iii
¶ De 2° caus⁹ tēptatōez Sa. iiii

¶ Quō pmittat drabol⁹ ut pūtat.	Caplū qūrtū.
¶ De curru elatōis.	Caplū sextū.
¶ Quō isidiat⁹ drabolus ut rapiat.	Capl⁹ Septimū.
¶ Quō fiat mēs qnz spelūca latronū. et dom⁹ negociatōis. y mētriciis ptebulū.	Caplū Octauū.
¶ Qd⁹ habūdās sit paupi religio.	Caplū Nonū.
¶ Qd⁹ sufficiēs sit mediocri religio.	Caplū Decimū.
¶ Qd⁹ tolerabil⁹ sit diuiti religio.	Capl⁹ Undecimū.
¶ Qd⁹ larga sit i fūmis religio.	Caplū Duodecū.
¶ Qd⁹ opaciēs sit delicatis religio.	Caplū xiii
¶ Qd⁹ moderata sit fortiorib⁹ religio.	Capl⁹ xiiii
¶ Qd⁹ penitētib⁹ sit misericors religio.	Capl⁹ xv.
¶ Qd⁹ pūlis sit seuera religio.	Caplū xvi
¶ Qd⁹ optiā sit bonis religio.	Caplū xvii
¶ Qd⁹ quattuor sūt notāda i religione.	Capl⁹ xviii

Incipit prologus tractatus. De claustro aie.
editi a Hugone folietī.

Hugo de ostructōe Tabnati. scdm tram.

Digni
 nos si amā
 tissie. qm
 aliq̄ imedia
 teptationū
 videlicet
 spūal' delcā
 cionis feru
 la fr̄ibus
 nobiscum
 amoratib'
 q̄rere ac
 p̄mārem.
 Quesum
 fr̄i iueni.

In solitudine etenim veteris testam̄ti: paululas radices
 salutiferas repperi. Ex tra ues euāgelij bñ culta: quos
 dā fructus boni saporis attuli. Ex libris aut̄ ex posi
 torū. Valiorū quorūdā sapiētū. q̄si ex agricolarū
 ortis quosdā flores collegi: ut ī unū digesta locū.
 suauē reddāt odorē. Ex radiab' itaq. ex sentētijs
 veteris testam̄ti: aliq̄t imediū salutatis īfirmi vni
 nādo pnt pape. Fortiores vō: ex fructu euāgelij
 tāq̄ ex bono ope īficiā. Delicati aut̄ diuisis expo
 sitionū florib': meditādo delcēt. Sic paul' apl's
 apud miletā īsulā egressus de mari. collegit mltā
 tudiez sarmetoz. ut socys qui secū de maris p̄ci
 lo euaserāt: ignē p̄t frigus accēdēt. Bñ beda sup
 actus aplōz. Sarmēta iquit sūt dā q̄libz ex hor
 tationib': q̄ ad accēdēdā caritate ualēcia. ītegritate

Decerpta scripturarū: q̄si fr̄dibz sūt exarsa ramorū.
Moralit̄ igit̄ mare mūdū: nauis hui⁹ sc̄i vitā: nauis
gū nauis vite piculū: egressio ī nūciatōez mūdū. īsula
q̄ mari supeminet: portū vite diuisiōis significat. paulus
illos qui vbo p̄dicatōis frigidos ac pigros fr̄s. et ex
vndis mūdane tēpestatis abstractos: excitat ad amorē
xpi. **G**arnīeta. exhortatōis sūt vba: ignis caritatē desi
gnat. **P**er viperā vō q̄ p̄cessit a calore: mūdū spūs.
siue detractores vītrū designā. **Q**ue īuasit manū
pauli. i. opus doct̄ie spūal̄ īpedire vitā. detractōis
morsus īferēdo. et īuidie virus īfūdēdo. **H**ac viperā fr̄
exhorresco. et ne virus detractōis īferat. īgruū ē ut cui
tēm. **N**ulli gō nrm̄ fr̄ patefias nomē: ne ex īsīpīcia
auctoris et p̄sone vilitate opis nrm̄ labor vilescat: et
ne viperā cui⁹ manū īuadere debeat agnoscat. **P**la
cet quoq; opusculi hui⁹ spaciū. ī quorū libellos īlenāde
mētis gr̄a sc̄ndi. q̄ ut ait b̄tus augustin⁹. ita libri t̄mō
īfiat̄ lēoris ītencio: sicut labor viatoris hospitio.
Prim⁹ quidē quid noceat claustralibz. ul' nūdo īnū
ciare volētibz dīnz. **S**ecūdo vō claustrī material' ordi
natōez: ī quo tenet̄ homo exteior docet. **T**ertius autē
claustrū ordinat. **Q**uartus claustrī nō manufacti
hītatōez q̄ ē ī celo mēdat appetendā: sūmi abbatis
sc̄z xpi patē quā habz cū subiectis: hic hortat̄ cū fr̄ibus
exhibēdan. **Explicit prologus.**

Incipit liber prim⁹. **Q**uod incipitibus edifi
care q̄rendus est locus fundamēti. **Capl⁹ I**

3
capitibus edificare. quodus ē locus fūdamēti. ne
supposita pietis & gerēs idinet se ad ruīnā. **V**olet em̄
ex hō rōnabilē qui firmiter edificatē volūt. eversa et
electa tra sup firmā petrā licet nimis labore q̄sitā:
edificij sui ponē fūdamētū. **D**ivisa ē tñ dūisōrū rō edi
ficiorū. **A**mpla em̄ palacia īges sibi edificāt: sed domus
illoz sepulchra eorū iētū. **T**urres firmas i sūmis mō
tū locāt. vallāt aggere. & muro cingūt. mōtes nō suis
sed māibus paupm tñfferūt: circūductis solo i peris
flūibus. excludūt hostiū vires: nichil tñ horū morti
tradidit p̄t. **A**pī domos nō ipares etatis magnitudie
instruūt. pictos delectāt: h̄re thalamos: vestīū: ibi yma
gines: p̄ciosis colorū i dūmetis. **P**aup aut sine vestib
iēdit: & vacuo vētre clamat ad ostiū. **M**ira delcācio.
Troianos gestat p̄ies pictus. purpura & auro vestitos:
xpīanis. p̄āni negāt: vetēs. **G**recorū exercitū dant
arma: hectori clipeus dat: auro splendēs: paup nō
ad ianuā clamāt. nō porrigit panis. **E**t ut verū fa
tear. paupes spoliāt: sepe: et vestīū: lapides & ligna.
Arnāt p̄toria colūpnis: fores domibus anponūt: que
utinā paupes icluderēt. nō excluderēt. **Q**ues urbū
suarū municioēs studiose disponūt. ut sic i cursus hos
tū i pellāt: exubias ordināt: vectes ferreos portis
i serūt: portas suas muniūt custodib. **S**ed tu o dñe
pone custodia ori meo: ut nō deliquā i ligna mea.
Monachi faciūt sibi claustra. quib⁹ hō extēior teneri
possit: sed utinā claustra facerēt quib⁹ hō i terior ordina
te tenēt. **S**ic frēs. sic quidā turres edificāt: ut securi
rapiāt. **A**lii sola delcācioe & supfluitate gaudēt. alii ne
cessitate & fīore: ne opprimā a potētib. ut diximus.

laborare nō desinūt. **C**lastra vērō q̄si castra dñi: alij dñō
p̄ponūt. **E**t sicut h̄gū mīstrī turzū ī statua mūitōe secu-
rius fraudes īmītorū excludūt: sic hō īteior y hō exteior
nūc nūmīnīa claustrorū pōitī. antiqui hostis īsidias.
y t̄paliū rex fragiles casus effugiūt. **V**tile igit̄ ēē credim̄.
ut ītroducā? due p̄sone: y qd̄ ī ēb̄ subaliorib̄ obscurū
latet. p̄ res ocul̄ subiacētes. liquidū fiat. **S**icut etenī ac-
cidit si duo socij aliq̄t castrū ītrārēt. cū ab hostib̄ oppug-
nari debēt. quorū vn̄ esset discretus. alter īdiscretus.
vnus piger. alter expeditus: sic hō īteior y hō exterior.
Discretus ī die mūmīnōes parat. erigit propugnacula.
defensiois loca singulis assignat: officia p̄stendi iūgit.
quibusdā sociorū cōcordiā docet. ieiunādi t̄ps īdiat.
ne fames q̄ clausis ītrat portis. mī armatos victorie
obteneat p̄cipatū? fraude dāpnat. neq̄ aliquē hostis
īgrediat? sed an̄ oīa p̄seueratē pacis īstanciā habēdā
fore p̄dicat y hortat? **I**n nocte vērō exubias pōit. dis-
cutit p̄ vigiles? sōpnoletos īarepat: et p̄ ceteris sepissīe
sociū excitat. qz piger ē: docet. qz īdiscretus. **S**i autē
pius hostes attēdat. machinamēta belli p̄parēt. aries
iūmā pulset? tūc eriet armatus. sustinē hostes. virib̄
hostiū īcursum īpellit. qz expeditus ē: p̄uicēcia machina-
mēta dissipat. qz discretus ē. **S**ic agit discretus. nō
ad t̄ps. sed assidue. ne adūsarijs tradat̄ castrū. ne et
ip̄e capiat? tradat̄ exactori. mittat̄ ī carcerē: tra-
hat̄ ad tormēta. **I**stius vita mores īstaurū audīcamī:
loqui de eo etiā debiliū mētib̄ p̄bet affm̄. **A**udire
em̄ diligēt. y velle fieri: magna p̄s boītat ē. **H**oc ē
f̄ris officū discreti et expediti. **I**ndiscreti aut̄ et pi-
gri officū ē. īpedire discretū: tardare expeditum.

Huc tlia agente. labor expediti. Discreti docta puidē
cia: sue fat ptape laudis & glie. **Q**uā aut liberat ab
hostibus castrū: cū soao dñi sui grām i apit. & i mune
rat cū eodē. **H**ic dñit qñz frēs ut piger trahat ad
pñiū: sed sepi⁹ eueisse strariū i hac societate ignoui
qñra res. **I**ste qui tñs an fuerat. au⁹ pbitas licet
dāpnosa exstasset. ab hostib⁹ tñ laudari meruit: au⁹ pro
indēcia sorioz nūc⁹ exstaterat: iste tñs dico assiduitate
qdā a soao virtus pigro i sentit. i discretū patit: vagā
te sequit. **H**ic frēs piger expeditū luctādo deiciat: discretū
i discretus decipit. **S**ic vagātes ext castrū ab hostibus
capū: capiūt pro munē penā: p labore supplicū.
Adaptet igit⁹ pportional⁹ silitudo: ondat i hoīe iteriōi
& exteiorē: qd⁹ stigisse potuit i duob⁹ p dñis. **H**oīez em
exteiorē. uidelicet carnē nūc⁹. nō dubitat i discretū
fore & pigrū. auāz vō. i hoīez iteriōre. ex nā sua discre
tū & expeditū: benignitatis creatoris plasinauit. **E**cce
castrū. i. dei claustra itrauerit abo. ecce undiqz tba dēla
māt: quidā mināt ut terreāt. blādū i nūlti ut decipiat.
p mittit etiā aliqui ut puerat: i sciat fere oēs ut
rapiat. sū iutiles fā sūt: nō ē q fāiat bonū. nō ē usq
ad mū. **E**xtra mūdū cūtib⁹ totq obstreper: itus vō
sagittā i oculo iati corde: volāt ignea tela. **A**ligunt
hostes enim. moriū nūlti: null⁹ sine vulnē mūd diei
pculū enadē p. **D**icut drabol⁹ p quosdā de exercitu
suo claustralib⁹ minat ut terreāt eos. p alios blandit
ut decipiat: p alios p mittit ut pūtat: p iliquos i si
diat ut rapiat. **S**ed q sūt q minā hoī iteriōri & exte
riori. iā claustra mē nūciatōes pōsit. ut etiā aliqb⁹
alys de i nūciatōe scī cogitātib⁹: i pñis audiat bōi

Dirim⁹

tas vna. Si aliquis frater huius claustrum intravit. vel cum adhuc
positus in hoc seculo admonente spiritu sancto gratia. de inuentione
mundi huius. aliquid cum amantudine mentis cogitare cepit.
tunc mundi huius princeps per delectationem temporalium minas in-
cutit. per voluptatum vaietates. terrores accumulatur.
Qualiter autem per delectationum temporalium antiquus hostis mi-
nari non desinat. notum fieri forsitan non erit inutile.

**Qualiter per delectationem temporalium dyabolus minari
non desinat Capitulum secundum.**

In primis etenim exteriore hominem. id est carne mortuam. quam pigro
et in discreto somno superius operamur. delectatione. dyabolus
aggreditur. Induat enim eligiosis formam. et consuetudinem
eiusdem. aduersantes carni. ostendit ei propositi difficul-
tatem. et cum hoc fecerit. quantum sit ad lapsum prompta
humane nature fragilitas patet. Vestis asperitate. la-
duricia. vilium ciborum assiduitate. laboris intolerantia.
platorum crudelitate. firmitate discordia. mentis pomit-
an oculos. Addit etiam longa vigiliarum nocturnarum
spacia. claustrum tedium. instituta silentii horas. ie-
iunium diuturnitate. et ciborum licet vilium subtractiones.
Et ut quidam terreat. etsi fieri possit ad desperationem
pertrahat. quid ex istis euenire mali queat. diligenter
inquirit et annunciat. Quia ista ibecillitati carnis ad-
uersaria fore testatur. et vox dicit. sed voluntarie
patimur ista. quam ex his primis eterne beatitudinis exspecta-
mus. Ex istis egritudines insanabiles nascuntur as-
firmat. Non esse bonum nature plenitudo turbare. cum ex
subtractione ciborum mutetur plenitudo. ex mutatione
plenitudo. turbatio nature instigat. ex turbatione
nature infirmitas. ex infirmitate mors. Ecce frater dy-
abolus physica docet. ecce medicus frater est. de plenitudo

5
nibus loquitur: ihermitas diuisas si teneat i ligno; gnari
p'dicat. Sed q're h'c? Nō ut mederi velit: sed ut occidē
possit. Nō ut egrediētes curet: sed ut securi i'ferat mortē.
Videt ex subtractiōe aliorū luxurie vires posse minui:
i'ideo nō tardari minat egrediētes. Timeb oiaū p're.
et sopnolēciā dēstitui: et ideo labōis itolerāciā. et
p'tesa ingluarū spacia p'tendit. Credit ex paup'tate
huilitatē nutrirī: i'io q'rit occasiōes quib' huilitatē
i'pediat aduētū. Paup'tas em̄ ut ait b'te g'gorius
bonis mētib' solz eē custos huilitatē. H'c assidue i'pli
cāe claustralib' nō desinit: h'c plurib' de i'nūciatiōe
mūdi cogitātib' anpōit. A caliditas antiqui hostis. i'
o i'geniū sine sapiā. sed nō sine malicia. q' abstineciā
i' i'eunū i' cetera q' sup'i d'ixim' dāpnat. et p' ista
nāz carnis deficē astruit. et tñ sup'fluitas vicū tacet.
p' qd nā suffocat: ut excedit t'mōs suos. Dicit frēs mūdi
hui' p'iceps hōi extēiori. i' carni p' d'elcāciōez t'paliū mi
nat: ut terreat: sic locū mūciōis aggr'di i' q' nouit eē
debiliore. Sed hō i'terius discretus i' expeditus. s'z aīa.
exaltatus timultu minarū sine mōra sociō ad defen
sionē adiūgit: i'ples illud qd b'tis abrosi d'iat de archa
noe. Boni custodis p'nciā i'quit ibi frēq'ior ē: ubi
muri fr'agiliores sūt. Pigriū sociū ne deficiat hortat:
salomōis utit' i'silio dicētis. Alii accedēs ad seruitutē dei:
p'para aīaz tuā ad tēptaciōes. Docet rōnabilē i'discare
tū. q'lit sustinē debeat minas hostiū. i' lignis bonum
i'mēdat. d'elcāciōis nō p'essie vicū dāpnat: monet eū
ne abhorreat fluctuaciōez vite hui'. q' ad t'pē ē: sed
ponat anchorā sp'ei. i' d'eat. Expeabo eū qui saluū
me fecit a p'usillo aīo i' tēpestāte: nō dabit em̄ i'etnū
fluctuaciōē i'usto. Hortat' i'terū illū ne stristet' in exēciaciōe

sua: ne iurgetur a voce inimici. et a tribulacione peccatoris: sed
dicat. **P**atus sum et non sum turbatus: ut custodia mandata tua.
His et alijs multis iocundetur. homo interior solatur exterior.
licet cum eo impugnetur: et iurgetur in exercitacione sua. **Q**ui
enim caro in se affligitur: vel scilicet hominum patitur iniuria:
tunc homo interior. ut ait beatus augustinus. afficitur tedio. et multorum
rabie contumeliat. fluctans odio ut perficiat dilationem.
et in ipsa lucta iurgetur: et ideo dicat cum pulsa. **F**raudi
deus orationem meam. et ne desperes deprecationes meas: inter
deum et exaudi me. **C**onturbatus est in exercitacione
sua petrus. cum ambularet in undas. vidit ventum validum
veniente. et cum cepisset mergi clamavit dicens: domine
pece salua me. **A** quo vento valido turbatus est petrus?
Ait beatus augustinus. cum exponit illud locum. **T**urbatus est inquit a
voce iudei et a tribulacione peccatoris. **S**ic temptat dyabolus
quolibet per huiusmodi temptationes a caritate immovere. cum itaque
dicamus cum apostolo dicentes. quod nos separet a caritate? **T**ribulacio
an angustia. an aliquid eorum quod sequitur? **N**emo
igitur a caritate nos separet. **Q**ui enim caritatem habuit:
antiq(uam) hostis minas time non potest: quia caritas foras
mittit timorem. non in pugnationibus delectacionum credit: qui
caritatem videtur clipeo: quia caritas patienter omnia sustinet.
Hoc igitur clipeo. homo interior et exterior beat. ad defensionem:
ne vel creantur nimis. vel in pugnationibus cedat: et hoc de
prima propositione sufficiant.

¶ **Q**uod blanditur dyabolus ut decipiat. **S**apientia in

Primum per delectaciones temporalium antiquus hostis minas
pretendit: nunc vero per pulchritudinem et temporalium. hominem
blanditur ut decipiat. Pulchritudini enim adiecta
est delectacio. ita ut ipsa pulchritudo sit delectacionis causa.
Ad hoc illud plane credimus. quod in veteri testamento legimus

6
scriptū de p̄archa abrahā a q̄ cū separari vellz loth. et
daret ei a patre eligēde possessiōis libitas. leuauit o
culos et asperit oēm r̄gionē iordāis q̄ irrigabat. p̄iusq̄
eūdet dñs sodomā et gomorrā: sicut paradysus dñi.
Hāc elegit. sed p̄ ea mē dñs r̄ges ortū ē bellū. et cū
quz r̄gib⁹ captū loth narrat historia. q̄ p̄to abrahā
nūciat uernaculos. et cū trecentis decē et octo uiris ad
eptus uictoriā: nepotē liberauit. **N**otate fr̄es cū separari
vellz loth ab abrahā. r̄gionē asperit iordanis. q̄ irri
gabat. sicut paradysus dñi: et loci pulchritudinē utilitati
p̄posuit. **I**nfirmior em ut ait beatus ambrosius. amena
eligit. utilia fastidit: sic nō tū captus loci pulchritudinē.
ad amena iordanis dñit: sed eā ab hostib⁹ captus.
ibidē eē ignoscat. **P**oceat igit. loth hoīez exteriorē.
ne p̄iceps mūdi hui⁹. p̄ pulchritudinē blandiat ei: ne
discedēs a socio capiat. ab hostibus. placet forsitan
alicui: si de adducto exēplo exquisiti⁹ loq̄remur.
Audiat ḡ diligēs lēor. q̄ nō q̄s uult. uel q̄n uult expla
natioz p̄t h̄re libros. audiat nō me. sed b̄tū ambro
sū. cui⁹ auctoritatē h̄ sequi uolum⁹: ut sensū ubi alijs.
ut eiusdē uerba ponetes. Et ut ad maiore iustruendū
loqui ualeam⁹: iēptatiōes noīz nō sit anotaī difficile.
Abrāhā etenī iēptat. p̄. loth uō declinatio. iordāis
autē discensio. **H**ec oīa i hoīe p̄nt adaptari. q̄: mēis
iusti hoīs. q̄ p̄ eē dī. **S**icut em p̄ filijs p̄uidet.
sic mēs iustis cogitaciōib⁹ p̄sudet. et uagos sensū
motus. q̄si quodā p̄mitatē dulci regit affcū. loth
autē declinatio dī. **S**epatur ḡ loth ab abrahā: q̄ndo
aliquis a iusticia sue mētis declinat. **Q**uobus autē modis
declinatio dī. unde beatus ambrosius ait. **E**ū loth

iquit dedinaet malū. hō ē errorē flagitiū. cū ē. tunc
nūgebat patruo: māt dedinaet bonū. hō ē iustū.
inocētē. scū. sociebat flagitio. **B**eparari dī loth ab
abrahā: qz trā nō poteat eos īcipe. **A**ut em bte ambro
sius. **U**na iquit aiā motus diuisos nō īcipit nāliter
sibi īpugnātes. **E**c p trā aiā designat: p loth vero
motus quidā vicioz. dedinātes a iusticia mētis.
p abrahā mētis pfaō. **N**ō pt em eadē aiā. ī mentis
pfaōez. et vicioz multitudiez sū capē: quī ibidem
separationē fieri iūgat. **I**n separaoē vō ipi loth datur
elcā. sed ut dī. defectetibus a vō amica ē iactācia.
Hic ē qd dyabolus cū pna creatioē a veritate. ī a dō
discedet: p mū supbie reatū īcurrisse legit. **I**nde
eciā loth lenauit oculos. qd ē arrogācie signū.
P sublimēs em oculos scriptūa supbia demvāt fore
mota. **D**iscedēs a uitate dyabolus. dndit de celo:
discedēs ab abrahā loth. dndit ad oppida iordanis.
Descēdit em ad oppida iordais. qz ut ait ambrosius.
bitatis isoraū desēit: qui spēm eligit nō veritatem.
Bequit aut. cē captū loth. ī quīz īges a qttuor esse
supatos. **S**ed qui sūt illi qttuor īges. q de quīqz tri
īphauerūt. ī adduxerūt totū equitatū sodomorū.
qui ceperūt eciā loth filiū frīs abrahē. **Q**uāqz īges
ait bte ambrosi. quīz sūt corpis sensus: visus. audi
tus gustus odoratus ī tactus. **Q**uattuor īges illec
bre corpales atqz mūdane sūt: quīz caro hoīs et nū
dus. ex qttuor īstat elemētis. **M**eito īges dicūt.
qz habz suū culpa dnatū: habz īgnū grāde. **V**nde
aplius. **N**ō īgnēt pecū ī brō mortali corpe. **S**ensu
igit nū facile corpahibz delcāciōibz ī sclāribz cedūt:
et quādā eorū ptate capū. **C**orpales aut delcā

7
ciores & illecebras soli huius. non vident. nisi mens que fuit
spiritualis adherens deo: & se tota a terrenis sepius. Deflec-
tio hominis huius capit. Unde iohannes ait. De habitantibus in terra.
Non utique omnes homines reprehendit. Sunt enim quidam in terris
positi. quorum iustitiam in celo est: sed eos quos terrene iustitiam
affatus. atque huius vivat soli gloria. Ergo fratres non habitatores
sed actola sumus in terra huius. Actola ut ait beatus ambrosius.
typicalis divisorij speciem gerit. Habitator autem omnem speciem atque
usum sue substantie illic collocat: ubi habitandum putaverit. Itaque
qui est terre actola: habitator est celi. Qui autem habitator est terre:
possessor est mortis. Sic loth. id est. declinatio capitis. dum habitans
in sodomis. Habeat ergo fratres homo exterior loth et abraham
ante oculos: et homo utatur exemplo. ne pulchritudine rerum
transcendentium tactus: a socio. id est. ab homine interiori separet.

De quattuor causis temptationum. Capitulum quartum

Sunt autem quattuor divinitates rerum. que ad pulchritudinem
pertinent. que vocantur causas temptationum: que omni homini
fugienda sunt: & maxime in nuntiandis huius seculo habende des-
pectum. Sed que sint hee cause temptationum: et que & quo fugi-
de: audientium mentibus pro capitu nostro patefaciamus exemplis.
Prima autem horum quattuor est loci amenitas. ut civitates &
oppida. que tamen ex situ loci amenitate capiunt: sed exhi-
tantiam gratiam. Secunda vero causa est. locus divitiarum. Ubi enim
divitie: ibi periculum. Tercia vero causa est. pretiosus ornatu.
ut est equorum cura pretiosum: & vestimentorum exquisita va-
rietas. Quarta autem est mulierum species: que ut dicitur
vox blandis auribus: & facies oculis. Ecce que sunt ille
quattuor temptationum cause audivimus: nunc autem quare
fugienda sunt. restat ut dicamus. Ideo etenim fugienda sunt
ista. quia ex pulchritudine mulierum: voluptas carnis nasci-
tur. Ex varietate vero vestimentorum: affectus placendi

subministrat. **L**ocus autē. urbes & oppida. dāt optūritatem
 īpetrādī qđ placet. **P** diuitiarū vō affluētiā; qđ placet
 īpetrari solz. **S**ic frēs cōfluūt oīa ista. vt pfiat tēpta^o.
 & ideo dīcūt tēptacionū cause. **C**onfert em̄ pulchritudo
 delcātiōez. ornatu affm̄. locus optūritatē. diuiciē ef-
 fectū. **H**ec sūt ille q̄tuor. q̄rū illa ē priā cū qua fit
 tēptatio. scđa ppter qđ fit. t̄cia ī qua fit. q̄rta p quā
 duat ad actū. **C**ū muliē etenim speciosa delcātiō carē
 q̄m turpi nō fiet pfiat. **P**pter ornatū corpis placet. q̄ sine
 ornatu vidētibz displicet. **I**n optimo vō loco r̄s ad finē
 t̄hit. q̄ īoportūtas īpeditet. **S**ed licet illa tria cōfluāt.
 licet pulch' sis. & pornatis vestibz īcedas. si t̄m desit pecūia.
 īueit q̄ illa ppetēs dilcātiōis occasio. **R**estat igit' vt
 p pecūia. cepta tēptatio finē īcipiat. **B**erſabee vrie
 ethel uxō. cū lauaret se ī solario dom' sue ppter pulch'
 tudīez placuit dauid. placuit et traxit ad emē. **F**uit
 igit' berſabee causa cū q̄ fiet tēptatio. **I**udas cū ī tamna s̄ret
 ad cōdēdas oues. thamar nurū suā ī meretricio h̄itu
 sedentē ī viuiō repperit: cū cepta. rē habuit. **Q**uid ergo
 frēs. **P**lacuit iude thamar ppter pulchritudīez vestm̄: de q̄
 etiā que esset ignorabat. **C**ōsequēs q̄st ornatu me-
 retrici h̄itus sit aliqua cā p̄opt' q̄ iudas p̄lisset delcā-
 tiōē carnalē. **A**mon vō fili' r̄gis dauid. cū vehemētē
 thamar sororē suā diligeret. optūritatē loci q̄siuit. & īueit.
 īfirmū se ēē mētus ē. īpetrat a p̄re suo. sororis aduē-
 tū. solus solā aggredī. possit cōtū. negat illa. negā-
 tē opprimit: vī īferens oppresse. **D**ocet igit' nos thamar
 optūritatē loci fugere: ne ī ipō fiat īp̄ditata tēptatio.
Silē iudas scariothes. optūritatē q̄rebat vt ih̄m iudeis
 tradet. **P**er pecūiā em̄ ih̄m iudeis traditū ēē nouim'.
Nouim' etenim iudā fūrē ēē & loculos h̄rē. qđ p hoc

e
 amon

etiā eundēcūc ondi. q. triginta argēteos obtulisse ī tēplo:
 et ibidē proiecisse legit. Timeat g^o unusquisq. nūz. ne
 p^o pecuniā decipiat: cū vn⁹ ex duodeci illū q^o diligē
 dus ē sūp^o aurū et topazion. qui mūdi etiā p^ou tam
 p^ouo mutuaueit p^ouo vendidit. Audiāt igit^o h^o ubi
 canēat. illi qui loculos portāt. q^o pecūias seruāt. qui
 mūdinas et fora p^oo nātātib⁹ frū frequētāt: q^o sclarū
 domos et curias plūstāt. Deuitēt g^o hui⁹ d^o frēs sola
 rui bersabee. biui thamar. thalamū ammon filij egis
 dauid. Deuitēt etiā p^osonas īfames. hospicia suspecta.
 munuscula dare et accipe. pecuniā plurimā gregari.
 ne ī ipā laqueus lateat: ī quo cū alio pereat. Ecce q^o sūt
 ille q^ottuo: tēptacionū cāc. et q^ore sūt fugiēde p^omissim⁹.
 P^ouo aut^o q^out vitari q^oant: p^oo modulo n^ore beallitat^o
 assignem⁹. Dulcedine igit^o mulier et delectacionē car
 nale q^o inde procedit: p^o oculoū et cordis pudiciam.
 ne noceat vitare possim⁹. Ad h^o p^otin⁹ illud q^o m
 i^ogula cleicoz⁹ a b^o aug^o legit. Impudicus īquit ocu
 lus: ipudici cordis ē nūci⁹. Cum dāpnat ipudiciā:
 pudiciā laudat. Sūt enī īmediata: et necē ē alter⁹
 īesse ita suū susceptibile. Pudicus ocul⁹. ianitor ē
 cordis. Sedet ad ianuā: n^o p^omittit it^o aē q^o noceat.
 nichil nūciat nisi q^o deceat. q^oquid īdecens esse
 nouit: erudit et eliminat. Impudicus v^o q^orens
 q^o placeat: p^o oia discit. volētes it^o are patit⁹.
 nolētes v^o monet et hortat⁹. Unde scriptura dicit.
 Oculi p^oia tela sūt adulteri. Solet hoies t^o g^o g^o
 armorū ad defensioē: telis videlicet. hasta. et
 gladio. Longe positi vulnerāt telis. ī illos qui
 cūspide tangi neq^ount vibrat⁹ hasta: cū pugnat⁹.

Scriptu

nti

comin⁹. officiu suu gladius implet. **D**ilib⁹ armis utit⁹
ipudicia ad expugnand⁹ hoie⁹ exteio⁹ e⁹; qd i ioseph
patriarcha veteris testam⁹ti stigisse narrat historia.
Erit em scripta. Et imisit uxor d⁹ni sui oculos suos
i ioseph. **H**ec sut ipudicie tela. q⁹ vulnera⁹ multi. l⁹z
longe posita. **H**ys telis oculo⁹: pudicia opposuit.
Scriptu e em. Noli iterde mulieri fallaci. ne capia
ris oail: neq⁹ rapiaris palpebris ei⁹. **P**etulas em
libido e. **D**e q⁹ petulacia oculo⁹ dicit b⁹ts aug⁹. i gla
cleico⁹. **S**i hac petulacia i alia⁹ v⁹m aditit⁹. stati
amonete ne cepta p⁹gredia⁹: sed de p⁹rio corrigat⁹.
Nec tm petulas e libido: sed eia⁹ p⁹car. **A**it em uxor
d⁹ni sui ad ioseph. **D**ormi mecu. **H**ec e vibratio haste.
bladietis adultere sermo. **H**uc oppoit⁹ cordis mudi
cia. **V**enenata em colloqa: no rapit mudi cordis
puitas. sed audi scriptura dicete. **N**o te seducat me
trix. multo bladineto sermois: n⁹ laqis labio⁹ suo⁹
te alliget. **N**ec tm petulas y p⁹car libido e: sed y ipo
tua. **T**enuit em uxor d⁹ni sui veste ioseph. et ait
ambrosi⁹. teneri veste potuit: qui teneri no potuit
aio. **H**ic e gladius q⁹ ofigit⁹ comin⁹: mollis sc⁹ adul
tere tactus. **H**uc i⁹sistat ioseph p⁹ mudi cia corpus. res
puit em adultere tactu: rupit fimbria: ne serperet
tagiu. et ideo scriptu e. **N**e motus fueris ad aliena:
neq⁹ stimeris amplexib⁹ no tua. **H**ys igit⁹ modis
docet nos ioseph. ne p⁹ pulchitudie mulie⁹: ad de
lectaioez traham⁹. **V**estiu v⁹o ornatu y affem qui
inde submistrat⁹: ml hitus amor extirnat. **N**emo
em qui ve heat p⁹u hitus deceptu: alieno delectatur
ornatu. **S**ed y loci optinate. ne teptatio sit. y g⁹ua

claustrum assiduitas excludit. Qui enim discurrunt per
 alienas domos. q̄ assiduitate scholarum gaudet hominē.
 q̄ foris spectacula sequi. q̄ nō ad nēritatē cōmūne.
 sed ad p̄p̄riā volūtate sūt pati. q̄ causas itineris sui
 nō hñt. sed fingūt. tales dico sicut sūt faciles ad des-
 currēdū: ita forsitan p̄p̄rii sūt ad ea q̄ loci optūtas
 subministrat. **B**ecura ē ḡ claustrum assiduitas. q̄ cura
 rei familiaris nō turbat: q̄ nō sollicitat accessus horū.
 Ibi mē frēs alij ad alterū diligēs habet custodia.
 ibi platorū subiectis discretā p̄uidet sollicitudo. ibi
 silentiū auferit locū fabulacōib⁹: lēd assidua extē-
 guīt irā. **S**criptū ē enī. **I**ra plata crescit: dilata mi-
 nuīt. Ibi discipulū cetēos motus cordis sermō cogit
 iudiciū. & oīs optūtas q̄ ē ad malū. p̄ claustrum assi-
 duitatē. excludit. **P** paup̄tatē vō volūtariā. pecuniē
 affcūs de q̄ sup̄ locati sum⁹. extirpat. **R**estat igitur
 ut p̄ pudiciā cordis. et oculorū delcācio carnal' exclu-
 dat. p̄ amorē vñ hñtus. vñtū p̄ciosarū vñētis
 suberahat. p̄ claustrum assiduitatē. optūtas q̄ ē in
 malū p̄uēt. p̄ volūtariā paup̄tatē. affcūs pecuniē
 amichilet. **I**stas vñt. hō itēior et extēior ad defensioē:
 ne p̄ pulchritudinē i⁹ & t̄p̄aliū q̄ p̄ illa q̄tuor blandi-
 ei decipiat. **A**nponat celestia t̄rens. etna t̄nsitorie.
 decoris pulchriora: bonis meliora. **T**errena corrupū.
 finē exptant. pulchritudis amittūt florē: bonitatis fructu
 p̄uāt. **C**elestia vō t̄mō carēt. nō corrupū. t̄firmatē.
 nō frāgū. senio: nō amichilā. vetustate. **F**elix et̄nitas
 q̄ corrupcōe caret. ifelix illa q̄ comita. et̄nalit' corrup-
 cōis defcūs. q̄ ideo durat ut cruciet. ideo et̄nalit' cru-
 ciat. q̄ sine fine peccarēt homēs si possent. **D**ecipitur

igitur quod pulchritudinem et alium blandientem sibi sequitur: sed an
ponat spiritalem, ut videatur in eo in decore suo.

Quid promittat dyabolus ut puer tat. Capl. v.

Quoniam autem ut qui nimis terri nequeunt, non blanda
dimetis accedunt; promissio autem flectit membra.
Ideoque terro loco operetur quod sunt illi qui promittunt homini interiori
ut cum putat videamur. Prudencia mundi ipsa est quod promittit
ut puer tat. Promittit enim duo: preciosa videlicet et sub
limia: hoc est diuitias et honores. Alterum cupiditatis est:
alterum superbie hoc sunt latera scale. per quod dyabolus descendit de
celo ad inferos. Promittit nobis mundi prudencia. sed nihil
dat. et si aliquando capiunt homines quod promittit: non dat illud. si
enim. Dat mundus opes: sed non gratias. Qui enim efficit
seruare per ipsos: non accipit gratias. Dat honores: sed non sine
pericio. Quibus promittit mundus opes: et cum sunt opes quas
promittit. Quod dat. et ubi dat quod promittit. Raptoribus
promittit agricolis substantiam, oues vidue, agros pupilli.
Feneratori vicem sui domus: amplitudinem possessionis:
diuitiarum affluentiam. Ecce quibus promittit: et cum sunt quod pro
mittit. Multa est huius prudencia: quod thesaurizat et igno
rat cum congreget ea. Militibus promittit inter enses lucra,
inter telorum gradine. Sub spe carceris. sub mortis periculo.
Negociatoribus ultra mare promittit lucra per mortis
fauces. ibi naufragii timor: ibi vento immedant oues et
anime. Ecce quod dat. et ubi dat quod promittit. In utroque
periculo. In utroque difficilis acquirendi modus. Ibi pro
mittit lucra: ubi dari quod sepulchrum. In laustralibus
vobis vagandi licentia, quod rigo: clausuri absque reprimetur.
fabulosas vobis confessiones ociosorum. platearum plausus.
fori spectacula: aliorum affluentiam. vestis mollicie: et ut

aucta. impleam. libertate facienda quod placet. super deus accitum.
 lat. **Ecce pugna difficilis.** **Ecce iabyn rex assur:** pugnat
 contra filios israel. **Ecce ad chanaanicos mittit qui habitant in**
 maritimis: et per montana et per campos. ad regem somero.
 et in fenedor. sed et multos alios congregat: quos est evincere
 difficile. **P:** quod ait dominus ad iabyn filium naue. qui pri-
 apatu per moysen suscepit. **Nec verearis aut dominus**
 facere illorum. quia crastina die ad hanc horam tradam eos sau-
 ciandos ante faciem israel: et equos eorum subveruab. et curus
 eorum igne ibures. **Audiat hoc quod est de exercitu iabyn.** non
 filium naue. sed filium dei. **In timore enim quoque hominis bellum**
 habet epur per. **Iabyn enim rex assur congregat exercitum.** **Iabyn**
 vero interpretatur sensus sine prudentia. assur vero aula. i.
 mundus. **Mittit ergo ad chanaanicos qui habitant in mari-**
 timis locis. vicinos fluctibus. qui in montibus et fluctibus
 promoveret aucta. **Qui sunt ex genere chanaan. filii chan-**
 filii noe. **Chan interpretatur calor.** chanaan vero motio.
Mittit enim beatus ambrosius. **Mittit et ad montana.** i. ad illos
 qui gloriantur in sublimitatibus. et ambulat in magnis et mira-
 bilibus super se. **Mittit et ad campos.** i. ad eos qui terrena
 sapiunt. qui plantarum delectationum delectantur. qui sunt
 quasi pecora capi: primi ad viam. **Mittit et ad regem some-**
 ro: qui interpretatur exaudicio. **In bona quoniam preter ponit**
 exaudicio. ut cum dicit. vocem fletus mei exaudiuit dominus.
 secundum quod symeon unus de patriarchis nomen accepit. **Ex-**
 audiat enim dominus preter meum est. **Deus autem e contrario.**
 exaudicio quoniam deus exaudit preceptum dyaboli. **Solet**
 enim dicere. **Si patres adoraveris me. dabo tibi hoc omnia.**
Et ad eundem dixisse legitur. **Erans inquit quasi deus**

Promisit eē deos. ut faceret reos. Et inde dī somerō. qz q
sic exauduit dyabolū. cū ēge assur occurrūt israhelitis.
Narrat y i fenēdor. Fenēdor mēptat nūlio cōūlio
duplicat dī. Est em nūlio q qd ad deū inuertit ē et
alia de q aplūs ad galathas dicit. Currebatis bene.
qd vos īpediuit. a cursu bono y ope recto. **H**ī sūt
qui sequūt ēgē iabm assur. i. prudēciā mūdi. Pro
uideāt igit sibi homo īteio: y exteio. ut supas hui
hostib: equos eoz subneruāe nō differāt. sed ut eē
eoz igne iburāt. Est i hō exercitu elaciois curus.
i q p sūltudiez. rotas quib: ferat: equos qui ipm
trahāt: aurigā qui īgat. qui ve sedeat i ipō curu:
assignare possum.

De curru elacionis. Caplū sextū.

Omnino em sūt qui trahūt curū elaciois. i. aōr
dnādi: amor ppe laudis: īteptq. y iōbiā.
Note pō sūt. iactāciā metis. y arrogāciā: vbofitas
y leuitas. Auriga i hō curu pē eē spūs supbie. Ama
tores mūdi sūt q ferūt i hō curu. Infrenes sūt equi.
volubiles rote. auriga pūsus: et q portat: īfirmus.
In utroq: piculū: qz sp casū y ruīnā minat supbia.
Note sequūt equos. **P**recedit em amor dnādi iac
tāciā. amor ppe laudis arrogāciā: īteptus leui
tate: iōbiā verbositatē. **B**olet em iōbediētes i vba
defensiois prorūpe. **P**ecedētes hui curus rote. alcio
res sūt posteloz: et ideo dnāde nouit nō ascendē.
viā nouit ad īferos. nō ad mōtē dī. **G**ili curū nō
liptatis y eqs luxurie. y qlib: vicia qb: tū hōies. q
equis ad pccm: subneruare nō differām. **P**ossunt
em hui: equi vigilijs y orōib: ieiunijs y labore

Itanus subneruari. Turres uo igne sci spūs oburi possūt.
Hic ē ignis. h' sūt arma claustralū. H' sūt q' īfiant iabyn.
qui chananeorū bitancū ī maritimis. motioez nō ti
met. qui supb' hīcātib' ī mōtānis nō cedūt. n' voluptuo
sis cāporū plāniē gaudētib' īmiscēt. a qb' nō exau
dit sup' dāis somerō. n' iūtū. cū ill' de fenēdor. sed iter
ficiūt ī gē. cū exercitū: subneruūt equos. 4 oburūt curz.
Ascēdam' g' sūmī ī gis currū: 4 psequant' hostes. habz
em equos suos xpūs: de quib' dicit pph'a. Ascēdisti sup
equos tuos: 4 quadrigē tue saluatio. Horū ut ait b'ns
ambrosi' sup b'ā īmaculatā. frena pacis. habene sūt
cāitāt'. īstriti iter se cordie vitul'. 4 iugo fidei sub
iecti: qtuor rotis euāgeli'. bonū aurigā portāt. ubi
dei. Qui flagello fugāt' illecebre seculares: 4 mūdi
ist' pnceps extmīat. Mira r's. Rota mīra rotā cur
rebat. 4 nō īpediebat' cūrus celestas. ī nouū testamē
tū ī veteri testamēto. mīra illud currebat. p qd' annū
ciabatur. *Insidiat' dyabolus ut rapiat. viij*

Inc aut' ultio loco de supbia q' insidiat' ut rapiat
ē agendū. q' licet p'cā īcū fuit. tñ ut ait b'ns
aug'. p'cā fuit: et ultima deiecit. Hec ē q' sc'lares
possidet 4 etinz'. nouiter dūfos verat 4 īuocat: iustos
uō tēptat 4 illud. In sc'larib' apparet. ī nouit' dūsis
notat: et ī l'ignosis qnz' later. Sc'larū mētes p volū
tatē īhītat. ī nouit' dūsis. ex pcedēti usu ī dolet: ī l'igno
sis mētib'. p suggestioez se mēscit. Insidiat' sc'laribus
ut ī prauo pphendat ope: ī l'ignosis uō īsidiat: per
gloriā laudis huāne. Aleazarus ut perizica nar
rat hystoria elephāte occidisse. 4 occisus ab elephā
te legit' ēē. Cecidit em elephas sup' eleachrū: et

mole sui corporis opprimit eum. **P**eleazarum illi designat quod mundi
di fastus irascitur per humilitatem. **P**elephantem superbia mundi
designat. **D**um enim vestis asperitate libet patitur, dum te
nues amant panes. Dum vilibus utitur cibis: dum labor
callosa squallet manum: et auris frigore riget. et sole
nigrescat: tunc eleazarus occidit elephantem. **Q**ui vero
huiusmodi vulgi fauorem querit: tunc eleazarum cadentes opprimit
elephas. **E**t pulchre per elephantem figuratur superbia. **B**erul
que enim natura: silentium tenet dispositione. **E**lephantis nae
tis esse dicitur: ut ossa illius iuncturis careant. **E**t ideo flectere
membra sua nequit: sed stat super. et si aliquando quiete corpori
suo velit inferre: stando latus inclinat ad arborem: sic et
sopno utitur et quiete: sed et homines ignorant illius in qua
habitant huiusmodi bestie. **I**n die solet arborem succidere: ut cum
nocte veniet: cadat utique. et interficiat elephantem.
Variis fit. succidit arborem: et interficiat bestiam. **S**ueta
ista superbie inveniunt: et tunc est eius dispositio. **M**embra superbie
inflexibilia sunt. **Q**ui enim aliquis superbus loquitur: si imponas ei
silentium. non acquiescat: sed ut ait salomo. totum spiritum suum
profert stultus: si fabulacionibus aurem prebuit. si reprehenden
das negligit. **S**i aliquid operatur et sedulas. non cessat: et
sic eius membra flecti nequeunt. **A**ctus superbie spiritus stat. ut de
elephante diximus: sed quis sic stat: male stat. **A**d propria
voluntatem quod ad arborem latus inclinat superbus: ut quiete
incipiat. **Q**uid enim per dispositionem proprie voluntatis agimus
homo quieto suscipimus animo: si autem aliter ordine: pro labore
imputat. **S**uccidat autem arborem proprie voluntate: ut ca
dat et occidat bestia superbie. **S**ed ut diximus. cauere
dum est nobis: ne cadentes opprimat aliquis. **S**ic igitur nouiter

Religious nō tribus modis iſi-
 diat: ſupbia. **R**eligious nō tribus modis iſi-
 diat: tūc ſc; cū aliq̄s ſe ſolū exiſtiāt eē iuſtū. Val' qñ
 minimū de iuſticia iſidit: vlt' qñ ceſſat a bono opere.
Elias ſe ſolū iuſtū eē eſtimās: i h' vba prorupit.
Dñe altaria tua ſubvertēt: pph'as tuos occiderūt;
 & ego remāſi ſolus mē eos. **C**ui dñs vñdiſſe legit?
Ad huc iquit dñs iſtāt ſeptē milia: qui nō curua-
 uerūt genua ſua an' baal. **P**etr' nō minimū iſidentē
 loquēs ait. **E**ſi optuerit me mori tecū: nō te negabo.
Et tñ negavit: & ideo minimū locutus ē iſidenter.
Thobias illos deſig̃t qui ceſſat a bono ope. **B**erip-
 tū ē em̃ de thobia. **F**atigatus a ſepultura thobias;
 vēit i domū ſuā. et cū lactaſſet ſe iuxta pietē. et
 obdormiſſet: ex nido prūdineo calida ſtercora cecidi-
 derūt i ocul' ei: & factus ē cecus. **C**ū aliq̄s a bono
 ope ceſſat: tūc thobias fatigatus. a ſepultura venit
 i domū ſuā. **N**om' thobie. moralit' carnē nrāz deſig̃t.
Prudus prūdine qui ex luto iſtat' et ex plammis lenibus
 iſtus pat': delectatōēz terrenaz rerū pulchre demvāt.
Prudines ut ait beda ſup thobiā. pp' leuē volatū. ſup-
 biā cordis leuitatēq; figurāt: q̄rū i mūdicia iſti eos
 q̄bz dñat' excecāt. **Q**uaſi em̃ nido prūdine ſuppoſitū
 dormit. q' leuitati ac ſupbie mētē iſcautus ſubiect.
Hys g' modis ſupbia iſtiosos illudit. q̄ut ait bēſ aug'.
 etiā bonis opib' iſidiat' ut pereāt. **S**ic fr̄es longe
 ſup' dīrim' de duob' ſocijs diſcreto & i diſcreto eueire
 poſſe iurāuim'. ſic hō iſtelor ſupbie iſtios iſſiſtens.
 mūdane prudēcie reſpuēs munera. pulchritudis tpalis
 nō acq̄ſcēs blādinēt'. delectatōis carnal' minas ſper-
 nec' ſocū videlicet hoīes extēiore hortat' ad pugnā:

trahit ad p̄miū. **U**nde eusebi⁹ cesariēsis. **N**asape iāq̄
 dñe gemitū aīe. carnisq; seruiciū: te em̄ iubēte et
 auxiliāte. dēz hostē dī itenaciōe deuiciū. habz igit̄
 spēates fructus. fragilitas corp⁹ mei. **E**go intellectu.
 discreciōe. iūilio. spiritalit̄ itra adūsarios steti. caro
 corporalit̄. opus sudore. sobrietate ⁊ ieiunijs dimicauit.
Laborādū itaq; ut ait idem eusebius. et totis virib⁹
 utriusq; viri luctādū ē. ut magis nobilior portio.
 īferiorē ad celoz. seu excelsa sustollat: q̄ ut īferior
 supiorē ī inferni profūda demergat. **D**at. igit̄ post
 victoriā p̄miū. **D**at. utriusq; hereditas igni celestis.
Dat. hereditas etne b̄titudis p̄miū largit̄. et hō
 exterior īteriori iugaudet. i. caro gloriūfata iū hūlat
 spū: q̄ nullā corrupciōis iterū exp̄cat iacturā.
Quod mens fiat spelūca latronū. et dom⁹ negocia.
Sed qñz fies utriusq; et meretricis prostabulū. **U**nde
 supius dixim⁹. strariū iūgit: ⁊ miramur
 quō iūgat. **Q**uō em̄ nō miret̄. ab īdiscreto disce
 tū deapi. a pigro fortē supari posse. **M**iram⁹ hunc
 ordinē nāe: miram⁹ et modū. **D**uctūbit cō. dñat
 aīalitas. īfirmītas carnis aīū p̄uat a b̄tute. et sic
 eiat̄ dñs: ut hostis īcipiat. **P**rochdolo: minat̄
 xps. ⁊ nō timet̄. p̄mittit et nō credit̄ ei: blanditur
 ⁊ petiores efficiūtur. **Q**uid p̄mittit xps? **V**itā etnā.
Quid minat̄? **I**gnē etnū. **Q**uō blandit̄? **E**xsp̄cān
 do p̄ mīaz. **N**ō p̄mittit ut p̄tat: sed meret̄. **S**icut
 tñ ⁊ iūgit. illud qd̄ scriptū ē ī euā. **D**om⁹ mea
 dom⁹ orōis vocabit̄: vos aut̄ fecistis eā spelūcā latro
 nū. ⁊c. **E**rit igit̄ mens homī qñz spelūca latronū.
 fit dom⁹ negociaciōis: fit meretricis prostabulū.

sit spelunca latronum: quoniam aliquis iudicando se in suo ut detra-
 hat iscoriat: et virtutem spoliare idem est. Sit domus
 negotiacionis: quoniam pro hijs que agimus humani fauoris
 foris frequenter amamus. et ibidem ementes et vendentes: laudem
 pro bono opere. quasi stulti mercatores recipimus.
 Sit meretricis probulum: quoniam in thalamo caste mentis
 lupanar libidinosae delacionis erigit: hoc quod dico scilicet
 pertimescat: et solitudine quam de duobus socijs assignavi-
 mus ostendit. ne cum intraverit religiosi claustrum: ite-
 ripugnati. antiqui hostis diuini subdantur. Nunc autem
 fratres nos qui claustrum intrauimus. aliqd per exhorta-
 ciones scilicet intra ea que superius innuuntur est diabolus.
 per delacionem temporalium: pro modico ibecillitatem nostre di-
 camus. Audiat igitur scilicet scilicet. quod temporalis delicias intrinsecus.
 qui religiosi abhorret habitum: quam suavis sit vere reli-
 giosis consuetudo: Audiat pauperes et letentur: mediores
 et hortentur alios: diuites confortentur: Habundans est enim
 religio pauperum. mediocri sufficiens. tolerabilis diuitum.
 infirmis larga. delicatis spaciata. fortioribus moderata.
 penitentibus maior. pijs seuerior: bonis optata. hec
 autem sunt nouae beneficia religiosi. Immorem igitur diligenter
 curis in singulis: ut ex beneficijs suis bonitas religionis.
 agnoscat. **Ad habundantiam sit pauperi religio. ca. ix.**
Habundans est inquit pauperi religio. Audiat igitur
 pauperes et letentur: audiat et obediunt. Paup-
 tatis autem tres sunt species. Sunt enim quidam qui in bonis
 temporalibus egent. sed iusti: et hoc vocari solet egestas.
 Eget enim in bonis. et eget bona voluntate: qua diuine
 nihil esse potest. Nichil enim diuine bona voluntate.
 Sunt et alij qui in bonis habundant. sunt tamen pauperes spiritus.

et h^o ē aurea paupertas; q^z licet affluat diuicia. corda
 tñ nolūt apponē. **H**ec & illa p^{ri}uiliū hñt: sapiēs autē
 p^{ri}uiliū uitat. **S**apiēs autē erat salomō: qui aliam
 paupertatē desiderabat. **Q**uā? **I**llā q^z daret victu
 natiā. **Q**ue ē illa? **M**ediotritas. **E**st em h^c tertia
 spēs; hanc vocāt p^{ri}uiliū frugalitatē. **V**nde seneca in
 eplā ad lucillū cū laudaret paupertatē volūtariā
 ait. **F**rugalitas. i. volūtaria paupertas. **S**ūt em qui
 dā qui de h^o s^o s^o veniūt ad v^lgionē ul^z eccliaz. q^z
 paupertas b^o aug⁹ attestatē tñs erat: qñ foris erant
 qdñ ipā iuēre poterāt natiā. **Q**uorū cellario nō
 hēditas. nō p^{ri}uiliū. sed manuū labor: ānonā pre
 bebat. et si cessaret man⁹: p^{ri}uiliū deficeret. **Q**uib⁹ penu
 ria q^z nichil pene t^huit: vestes q^zlescūt m^{is}trabat.
Tales qñ ecclias it^{ra}t q^z largis habūdāt possessiōib⁹.
 ut i ecclia possint honorari. qui i sua domo. nō nisi
 istēptibiles ēē potuerūt. **Q**ui forte eccliaz i q^z paupertas
 amat⁹ it^{ra}uerūt: illico de discessu cogitāt. causas fru
 gūt: itolerabilē dicūt illi⁹ loci s^uetudinē: nimia
 platoz seneitate p^{re}dicūt: aliq^z de frīb⁹ opponūt sibi.
 q^z cū nolūt pati. dicūt qd pñt: et h^o totū callide machi
 nātes. ut p^{re}dicāt ad d^{ic}tiōē valeāt tñsire eccliaz.
 qñ hñlūt rogāt a v^lculo p^{re}dicatiōis ab solui. m^{is}cētes
 blandis asp^{er}a. scādālū si male discesserūt. et i alia
 ecclia se quiete mētis ēē posse: i sua vero nūquā.
Si vō ad vltimū neget⁹ qd postulāt. tūc audires q^zlter
 erigūt ceruices v^ltra eos: ad qd foris accedē nō audebant.
Tūc vides qñ illic diuites hñlūt: et paupes illic in
 flant. **R**ūdētes abbati suo frōte libera. accusāt frēs quos
 dā cōmōs. vocāt iustos quosdā p^{ri}uiliū: qd vero ius

tos negare nō pnt. iudētes bono nimia custos appellat.
Quid plura? Tandē fracto ipōiti sui uoto discedūt.
honorari gaudēt. abiectiois pristae obliuiscūt. genus
suū erubescūt. pprio noīe nolūt appellari: amāt noīa
dignitatū. Si nocēt abbates. si ipōiti. si priores ar
ridet oculi. hylarescat facies. apparēt i vultu signa
isaē: ysic nūciat aīm. quid optet. huius dī. paupib
nō pmittit xpūs igni: sed ifernū. Sūt tñ alij qui ex
paupitate ad eccliaz venerūt. quib si dent nōia: ex
hūilitate putāt ēē supflua. oculi diei vni. putāt esse
saclegū. saturari vilibus arbitra viciū. nulli
eāles ēē: ex debito cūctis seruire estimāt. aliquātilū
bonas erubescūt vestes hīe. y msi dīret hūilitatem
discretio: vti licitis licitū ēē dubitaret. Tales sequi
xpū paupem retinere vco. qz paupes paupem: hūiles
hūile sequi. Hys dant ad nōiatatē tpalia: et pmittūt
ad etēnitatē celestia. Hoc ē em pīmū eligōis bñficiū.
vt egētib nōia pstat: et nulli sit itēgra.

Quod sufficiens sit mediocri religio. Simpli. x.

Sufficiens ē mediocri religio. Sufficē debz: qz nōia
pbet. Dat satis: et dat grtis. Sed forte dicat aliq.
Nec dat satis. nē dat gratis. Nō dat iqt grtis: qz cū
nōia ipēdit: laborē exigit. Nolunt dō ut pro labore
dent nōia: sed pro labore tpali quies etna pmittat
y dat. Dat satis vt dixim. Duob em vt dixim
modis idiget hūana cōditio: vna q nā defiat: alio
qui naturā affiat. Fame natura defiat: frigus nā:
affiat: sed mediocritas utrūq: ifiat. Dat em quo
natura caleat. et quo dualeat: et hō sufficit nature.
Nō em ad hō vt satisfiat hūane nāe calor: sed calor:

nō delcācio. sed sustēctācio nāe qrit. **D**at igit mediocritas
 satis. et dat grātis. **M**edioctas ē qī via plana. i q nec
 celsitudo diuiciāz lapsū minat. ascēdētib. n. p. fiditāz
 egestatis cadētibus i surgēdi spem negat. **H** ē via i. g. i.
 de q dicit dñs ad moysen. ut i. cedēt via i. g. i. n. d. edi
 naret a dextris. siue a sinistris. **T**res sūt vie. et tres
 qui gradū. p. illas. **E**gestas. mediocritas. diuicie.
Paup. mediocris. et diues. **M**edioctas ē via media.
 q tenēda ē. q ducat ad ciuitatē sūmi i. g. i. a dextris
 vō et a sinistris sūt egestas et diuicie. **M**edioctas vō
 qsi mēsurā qdā. qua toq. bōitatis spaciū tēmat. **U**bi
 grā. **Q**uā aliquis a iusticia defiat. sicut de hely sacerdote
 legit. tūc ut ita dicā. qsi certitudine quadā defiat
 a mēsurā bōitatis. **Q**uā vō usq. ad crudelitātē per
 itipancā iusticia ptendi. tūc qsi lōgitudine qdā bōitatis
 excedit mēsurā. **E**t h. ē mēsurā sufficiēs mediocri. qz
 n. subtrahit nēcia. n. i. pendit supflua. **P**rimū igitur
 bñficiū fuit nēcia dare egētib. sedm vō ē mediocri
 nēcia nō subtrahere.

Quod tolerabilis sit diuiti i. ligo Saplm xi.

Quod tolerabilis ē diuiti i. ligo. portari p. i. iugū em
 meū suauē ē. et on. meū leuē. **I**ugū taurorū
 ciues humiliat. on. i. qd subtrahit. supbia carnis q. qsi
 ex adipe procedit domat. **H**ic iugū xpi cruciōsitate
 mūz i. d. i. nat. ne sim. quasi bos corūpetā. i. q. effudit
 sanguinē. **A**nus aut ei. carnē nrāz macerat. ne lasci
 uēs i. luxuriā defluat. aut vagabūda i. sequat. o. cū.
Unus i. i. m. vici xpi. doctna vō ei. qsi iugū nobis
 i. ponit. alter leuē ē. alterū suauē. **S**ed dicit forsitan
 aliquis. **A**nus xpi nō ē leuē. sed graue. iugū ei. nō est

suave, sed asperum. **V**ita enim xpi est obprobria pati, nihil
 possidere, affligere corpus: mori pro priore. **B**ed cui est hoc omnis
 leve. **A**udiatur tui. **S**upremo iquit paulus dissoluit, et esse cum
 christo. **E**t alibi. **F**astigo corpus meum, et in servitutem redigo,
 ne cum alijs predicaverim, ipse reprobus efficiar. **C**hira res.
Hec abhorret cotidie seculares, et hoc cotidie patitur.
Timet obprobria pati pro christo, pro mundo autem patitur
 obprobria seipsum. **M**ori pro christo pertimescit: et pro temporalibus
 lucro cotidie moritur. **N**one est leve mori pro priore: et
 esse cum christo. **S**pes numeris: labore imminuit. **V**ere omnis
 leve, vita christi, quia non multa portat, non diu portat. **T**er-
 minus enim mortis prope est, et caret potestate divitiarum elugio,
 non acquirit cum cupiditate, non possidet cum amore: non
 dolet si amiserit. **I**ugum vero christi suave est. **D**octrina vero
 eius quasi iugum, quia subiugare solus colla superbiorum. **V**inculum
 vero dilatio. **A**udi quod suave iugum imponit cervicibus nostris.
Dilige iquit proximum tuum sicut teipsum. **E**t alibi **D**iligite
 inimicos vestros: benefate hijs qui oderunt vos. **E**cce frater iugum
 cum vinculo, hoc est doctrina cum dilatione. **I**ugum dilatio iugum
 cervicibus: quia doctrinae tunc iugo subiacent: quando doctrina cum
 dilatione capit. **I**ugum vero diaboli gravat, et opprimit.
Iugum eius patitur, vinculum autem consuetudo peccati: onus quod
 portat pena peccati. **S**ub hoc iugo tenentur duo: caro scilicet
 et spiritus. **H**oc iugo premitur divites. **M**ulta enim patitur
 divitum superbia, vincula, carceres, frigoris, fame, quia
 tolerat. **N**ovum frater divitum metas: novaverunt et
 aliqui nostris. **P**rotervitas acquirit ibidem sibi locum, non
 simplicitas: quibusdam datur ibi cibus absque potu et
 edulo. **M**ulta vero ieiunij surgunt a mensa, et tamen leti
 urbanitate quodam. fame sua solantur. **I**am ceperunt

prandia diuitū nō pcedē cenā. **P**ena em̄ diuitū .ā tenuis
aut nulla. **M**ensa vō r̄ligiois ordinata. **S**ufficiens. nō sup
flua. nullū amittit locū ibi cū rubore; qz oīa dispoit hūili
tas. **I**eiunāt milites. ut aliena rapiāt. **S**cholares vt
subtiliores fiāt. et nolūt ieiunare vt audiāt. **V**enite ad
me oēs qui laboratis et onerati estis; et ego reficiā vos.
Quāt xps i ficiā: et dicit hō deficiā. **Q**ui credā? **C**redo
qz potunt hōiēm facē: possit x i ficiē. **V**enite iquit q laborat.
Laboratis iquit i luto x latere. **L**utū egypti tenax. feniū.
mixtū sanguīe. **L**ateres ei i dissolubiles: igne cupiditate.
x flāma libidōis cocti. **I**n hys laborāt diuites. **L**abor di
uitū grādis: uigilāt iſdorantes paupi. **H**unc frigus. hunc
tenuēs pām. **H**ic lorice pondus sustinē: ille gradit̄ ter
mis mē tela. **L**enior ē labor claustrī. x tū timet: leuius
ē pondus tunice. q̄ lorice. **T**ucius ē claustrū: q̄ castrū.
Tucior abbatis obediēcia: q̄ r̄gis iussio. **H**ic mē gladios
mittit: h̄c p̄iculiū vitat. **L**aborāt multi. sed nō pdest eis.
Laborauit saul et agag rex amalech: sed labor eorū cast⁹.
Laborauit dauid x salomō: h̄ pugnādo. ille edificādo.
Itilis labor: utriusqz. **P**ugnauit dauid vt viceret: edifi
cavit salomō vt i quiesceret. **P**ugnem⁹ cū dauid. nō
i tra dauid i iudea: vt h̄item⁹ i iherlm cū eo. **M**ulti
passus ē dauid. **C**ū adhuc esset i domo p̄is sui: vicit
leonē x ursū. **I**n exercitū goliath iſfecit. **Q**uō vō seruit⁹
saul. x obediret ei egrediēs et i grediēs ad ip̄m r̄gis.
cogitabat tū saul i ter ficiē cū. **P**orro dauid obtinuerat
grām ionathē: qui nūciabat ei r̄gis am̄. **C**ū em̄ mor
tuo saule dauid i gnū suscepit. i pugnatus a filio suo
absolon. cū seniorib⁹ ppli fugiēdo. p̄iculiū vitauit: nec
exorauit filij mortē: sed x dñm x filij mortē planxit.

Patet moral' sensus. Dauid em̄ cū puer esset ī domo
 patris sui: vicit leonē & ursū. Hoc aut' fit cū aliq's adhuc
 pōitus ī scō. Supbia ac luxuria ī se destruit. Post hec
 ī exercitu isrl' venies goljā īfēcit. ī cōgacōi fidelū
 sem̄ adiūctus: dyabolū supat. Obediens fit p̄latis.
 licet p̄sīs: ex hō ē īgredi & egredi ad īp̄m saul. Inque-
 rat' a saule dauid. sed ionathe grām obtinuit. qui cō-
 solat' eū: q' spūs scī domū hāb; a quo d'solet'. Hoc em̄
 īp̄tat' ionathas. colūbe spūs domū. Mortuo saule
 dauid quē elegerat dñs. a p̄lo sublinat' ī regnū: q'
 qui hūiliter subesse didicit: ad p̄laciōis honorē eligit'.
 P̄sequit' absalon prēm. Multi em̄ p̄lati a filiis spūa
 lib' patiū'. Plangit dauid p̄sequētē filiū: q' quilibet
 p̄ spūat' de p̄sitate filiorū. q' ē mors aīe d' tristat'.
 Tres planxit dauid. filiū. amīcū. & hostē. ī absalon.
 ionathan. & saul. Implet dauid oēm legē. sc̄ nālem.
 scriptā. et euāgelū. Naturalē cū plāgit filiū. Sc̄p-
 tā cū dolet pro amīco. ī pro ionatha: euāgelū cū
 plangit hostē. ī saul. Qui t̄lis ē nō abhorret claustrū
 laborē: sed saltat cū dauid nudus an̄ archā. Labor
 claustrī tolerabil' ē. q' mediocritas laborē tēperat.
 n' aufert diuiti nisi supflua. Religio qd nocet aufert.
 qd nocē ē mīstrat: et ideo tolerabil' ē diuiti.

Quod larga sit infirmis religio. Sapli' xij

Quod larga sit infirmis religio. Quattuor aut' sūt īfirmi-
 tatis spēs. Quidā em̄ sūt q' īfirmat' ex senio. alij
 vco ex mēbroz lesioē: alij ex īfirmitate ad t̄ps recedētē.
 alij vco ītinuo detinēt' languore. Sūt aut' alij quorū se-
 nectus ē garriula. iracūda. plena p̄bys. fabul' vacās:
 et licet ocul' eoz cecutiēs tenebrescat'. licet man' trene

būda cesseret ab ope: licet officiū suū pes ignoret: licet totus
corper aīo curu liceat: tñ ut ait bñs aug⁹. i libro de
xij abusiōib⁹ soli. cū de sene irrelegioso loq̄ret^r: cor et
līgua ei⁹ nō senescūt. **H**ī sūt qui gloriā^r cū malefecerūt.
qui gloriāt^r se fuisse dīuites: bella p̄cipū secularū.
nō pacē scōz iūtatē. ad causas vocari volūt: qz p̄tēta
nouerūt. **T**ales accusarēt susānā si velles. et lauda
rēt iezabel muliere fornicariā. et ideo iudiciū eorū
iūuertet^r i cap⁹ suū: et descēdet angelus dñi. ut secet
eos medios. **S**ūt et alij qui cū trā nō videāt oculis.
mēte celū cōsiderāt: qui licet pedib⁹ offendāt^r: licet toto
corpe nutēt. nō offendūt tñ līgua. nō nutāt aīo: tacēt
noria: qd īstruit narāt: hoīez itēiore labori supponūt.
cū nō possint extēiore supponere. **I**nstāt orōi: cōgitat
oēs ānos suos i amaritudine aīes sue: et ideo īnouabit^r
ut aquile iuuetus eorū. **I**llorū vō qui mēbroz lesione.
sue molestā corpi sūt. sue labore pacū: sūt quidā
egre ferētes corpi anxietatē. cōsulūt medicū: si statū
nō dūaleāt irasā: īfirmitati: desperāt de sanitate.
Ped quid dicā frēs de hīs? **D**olorē capitis nō paciūt^r
benigne: et p̄ xpō capitis tormēta quō sustinerent?
Flagellū timent^r: et quō p̄ xpō capitis absāsiōē patere?
Sunt alij qui nō seruiūt carni. sed volūt ut seruiat cāo
spū: qui nō q̄rāt medicū nisi xp̄m. clamāt tñ sana
me dñe et sanabor: soli portāt īfirmitatē suā. quia
nō īquietāt aliquē q̄rimonijs: nō sūt q̄rulosi: sicut
illi de quib⁹ locuti sum⁹. **Q**uattuor sūt vnde īquerūt^r
de īfirmi: sc̄ īfirmitate. de medicā. de cibo. de ordīe.
De īfirmitate ideo quidā īquerūt^r: qz pondus īfirmita
tis iūiti portāt. **A**lij vō sūt qui īquerūt^r. eo qd fr̄m

labori interesse neqant. **D**e mediāq uo qd nō subueiat
 eis. ut ipi dīant caritate quidā fīna dīrū? **A**li qd dispē
 diū pāiat ecclia pro salute eoz dīrū? **D**e cibo autē
 qdā qrimoniā faciūt: eo qd nō suffiaēt. ut quō. ut qn
 volūt mīstrēt eis. **A**li uō dolēt eo qd delicata dmedāt
 mīl opantes: & qd aliqō eis seruiat: et ipi nulli seruiāt.
Ele ordiē aut quidā dīrū? i putātes ordiē grauitati
 ifirmitat sue causa: et sic qd bñ egerūt. male pōūt.
Dūt aut ali. q id eo dīrū? de ordiē. qz a mētū fīm sepat:
 delicatū tractē? **S**i aut a lēdo fīm i choro pfallētiū
 uoces audierūt: tūc psalmos rūnāt: orātes i cubicul
 cordis clausis oīs: et licet totā noctē pūgilē dūre
 rīt. dolorib⁹ suis agitati: illos tñ bēos iudicāt: qui
 p pte noctis dō seruētes laborabāt. **S**pondā lēuli
 nō egrediū? et tñ illos q tediū claustrī benigne ferūt.
 se felices eē putāt: mīl de ordiē iplere se fatēt? sed
 nisi fallor iplent totū. **I**nfirmitatis claustrō coartāt:
 disciplina anxiētati bñs: et spmīs dolorū reuēnt.
 uigilāt. laborāt. qz abū. fōpnū. quietē. ifirmitas ne
 gat: et tñ si paret? lēulus suauior. si cogāt? sine cali
 gis dormire? qsi aliqd cūale fecerit. i hui⁹ dī uita
 timēt finire. **T**ales idiget solaciōe. ne molestia corpis
 ul itēioris hoīs afflictioē deficiāt. **A**udiāt isti qd dīcat
 angel⁹ petro. **P**recāge. & calcia te calciāmēta tua.
Vn beda sup actus apłōz. **T**unice iqt sibi petrus
 ligāmēta ppter rigore carcelis ad horā i laxauēāt. ut
 tunica dimissa cta pedes: frigus noctis utrūq
 tēperet. **T**replū pbes ifirmis. ut cū molestia corpali.
 ul i iuria tēptant hūana: licē nob aliqd de nū ppo
 siti rigore i laxae. **D**rant igit sapiētiū dīlio. ne

deficiat: scripta em̄ sūt ad m̄āz doctrinā. **H**ec sūt q̄ de i-
firmitatibz diuinitatibz utruq; dixim⁹. nūc quō i firmis sit
larga i ligio. b̄nē oñdān⁹. **A**ut bt̄s b̄ndc̄s. **S**up oīa i
an oīa agēda ē cura i firmoz. **E**cce quō larga ē i ligio
i firmis. **A**nte oīa iquit. h̄o ē veloci⁹ q̄ alicui de oibz fr̄bz
debz i firmo fr̄i parari qd̄ postulat. **S**up oīa. i. habūdā
a⁹ q̄ ceteris. ut si dent alijs natia. i firmis plura et de
licatiora q̄rāt. plura. ut ex multis aliqd̄ placeat. de
licatiora ut cū gustauerit: i ficiant de aliquo.

Quod opacens sit delicatis i ligio. **C**apit⁹ xiii

Delicatis ē opacens i ligio. **Q**uattuor spēs sūt vo-
lūtate. usu. gnē. y natura. **V**olūtate delicati
sūt illi. qui cū grossioribz cibis uti p̄nt. nolūt: sed diu-
sa y exāfita fercula q̄rētes: r̄ndent ventri: et petēti
obediūt. **R**espōdeo fr̄es mei ego ventri. et si clamaue-
rit. nō ūga. sed pane opesco. i. nō abstīnecia. si saturate.
Sicut em̄ p̄r filij lenocinātis prauos mores ūga castigat:
sic p̄ abstīneciā ventris y inde voluptuosus i strigitur
affc̄us. **S**ollicitū me i ddit cura vētris. nūc hoc. modo
illoe exopto abos m̄ soli qm̄z fercula plura parāt: et
vni multis fr̄ibus dat. **M**ultis vni. et vni plura.
Quid igit? **N**atē ē igit ut nō ad iurgitaciōez vētris
ut ait bt̄s gregori⁹. utam⁹. sed discam⁹ faciarī et esu-
rire. habūdāe y penuriā pati cū bt̄o paulo: ne plus
carni ēbucam⁹. q̄ nātās petat. et sic excludat delicata
volūtās. **U**su v̄eo delicati sūt multi. licet sint
de plebe. qui cū s̄do eēnt seruiebāt vētri. i ecclia nō
positi vsus soliti abi mutare nolūt: ne sequat⁹ i fir-
mitas. **I**nfirmitatē corpis timēt. et aūe sue mortē
ferūt. **I**mpossibilitatis sue vsū vite p̄cedētis fore cāz

testantur: sed ut dici solet, malus usus abolendus est.
Sunt delicati sunt filii nobilium: qui sicut fuerunt in seculo
 nobiliores dignitate generis: ita in uictu firmiter nobiliores
 sunt boni processu operis. **I**actant se non esse delicatos, humiles
 sunt uero, uelati, et ope, amabiles ad societatem, tractabiles,
 si corrigantur: honesti uisum, firmiter solatores. **H**uius generis auctoritate
 non preterdunt, ut honorari quant in ecclesia: non de
 propriis suorum dignitate gloria: sed occultas causas superbie,
 ne pes eorum labatur in uicium. **N**atura uero delicati sunt quatuor
 duplexio tribus est: ut potius laboris, ieiunij, et uigiliarum, ferre
 non ualeant: qui etiam cibos exquisitos fastidiunt, qui
 sunt oneris sibi, qui calore solis dissoluti, cito lassantur:
 et frigore statim torpescunt. **T**ales etiam quosdam de populo natura
 plasmavit. **A**mnibus hijs opacius est religio. **E**st et uera
 et falsa opassio. **U**traque tamen tribus modis fieri solet, scilicet
 ore, corde, et ope. **O**re ficta opassio fit, quando aliquis flexi-
 bilibus uerbis, dampnum aliam solat: **C**orde uero quando aliquis
 qui habundat diuitijs, aliam oppressio egritudine uel egesta-
 te occurrit: et pietate motus opaciendo mentis affectionem
 inclinatur, transiens autem non succurrit egenti. **H**ec opassio
 sterilis concepta: sed non peperit. **D**e conceptu enim uere opas-
 sionis solet nasci elemosina: sed tamquam benefica mu-
 lier auaricia iugulat partum ne prodeat in lucem. **H**ec
 elemosine fructum impedit, et conceptum opassionis de semine
 pietatis prolapsum, a corde hominis uelud a matrice
 mulieris mortuum eiecit. **I**lla que ore fit tamen adulato-
 ria est: hanc autem sterilis nuncupat. **D**equat alia quam multa
 tribuit: sed ideo ut laudet: aut plus recipiat. **H**ec potius
 uere opassionis non portat: sed uane glorie leuitate
 subleuat: non opacit: sed gloriatur: et ideo superba

vocari p̄t. **H**ic una carū adulādo dicit se amicā eē. alia
vō fingēdo lacrimas. eā sapiētes decipit: tertia vero
multa t̄buēs maiorā rapit. **A**cceperūt hēc tres ī bonā
p̄tē d̄passiōis spēs. cū aliq̄s frēm suū benigne d̄solat?
ut qñ vere d̄pūgit? cor de. aut qñ paup̄i miseret? et
d̄modat. n̄ ītribuciōēz sequit? sed solo pietatis affai
trahit? ad munus. **U**nā ex istis d̄solatoriā. altē est
pietati: tertia ē ī fāciōis. **H**ūt quidā qui d̄pacū sibi.
quidā d̄pacū frī: quidā vō m̄grō. **P**rimū modest
tie ē. scdm dilaōis: tūū prudēcie. **Q**uosdā em̄
verecūdia siue desiderii carnis affligēde ēprimit.
ne carnis īdigēcie ī nātati d̄pati velit? qui si mo
desti essent. d̄paterēt? sibi: ne īficiant tūē. **A**lios
vero cogit dilaō d̄pati frī suo. sed q? nō habēt vñ
d̄passiōis opa d̄pleant? platis quoz ē p̄udē et īpē
dere nātā. qual? sit. ī quid possit frī ille: d̄ligerter
ītimāt. **C**ōpacūt? ī m̄grō. ne qui p̄ire debz. de
ficiat ī via. **U**nde quidā vsus īoleuit ī d̄uētū quo
rūdā frēm. vō aliqūē de frībuz abbati suo īponāt?
cui obediat ī agēda sui cura. ut cū vīsū fuit frī
d̄grūū. abbate suū ī esu carinū. seu ī aliquo tali
sibi p̄i d̄descendē faciāt? ne rigo: plati frangat
hūanā fragilitatē: et h̄c ē d̄passio prudēcie. **T**ria
sūt p̄ q̄ probat? v̄ea d̄passio. scz occulta bñficia.
paup̄tas. ī mors. **B**eneficiū em̄ si īpēdat? occulte:
hūane laudis fauorē extinguit. **A**dū aut paup̄eri
miseret? aliq̄s. t̄pals īmouet spem ītribuciōis.
Cū pro p̄rio mortē pati nō rēmit: amorē mūdi nō
īpōnit. **H**ec sūt em̄ tria illa q̄ solet enūare d̄pas
siōis mēbra. hūan? fauor. t̄pal? ītributio. et amor.

mūdi. Qui mortē patit pro p̄rio. v̄e p̄patit: sic x̄p̄s pro
nob̄ passus ē. qui v̄e p̄passus ē.

¶ 47° Forciorib⁹ sit i ligo moderata. xiiii

Hieronymus modera ē i ligo. tenēdus ē i oib⁹ modus.
Qd̄ em̄ excedit modū: excedit ⁊ vires. Modus ser-
uat re i cōmē: quā imoderatio pfūdū. Modus equa lāte
librat onēa forciorū siue debilū: ne grauet⁹ forciores: aut
debiles opprimat⁹ sub onere. Tres sūt em̄ spēs fortū.
Sūt em̄ quidā fortes aīo: alij v̄o corpe: alij scā. Scā
sūt fortes quidā qui licet diligētis affcū aī careāt: licet
fortitudo corpis nō suppetat ip̄is: tñ rōnabili quadā scā
qua creatoris sui benignitatē. ⁊ suā negligētiā cōgnoscat.
iclinat animi rigore. et corpe cogūt seruire suo creatori:
onera fīna i solando portat: corruētes alleuāt docē-
do. ⁊ si corruerit ip̄i. cito i surgūt: ne scādālū gnēt.
q: sapiētes sūt. Duo ḡua portāt. aīa videlicet labētē.
carneq: i firmā: tegūt occulta cordis ⁊ animi. ⁊ egūt
opa carnis sola discretioē. et sic discūt bñ amari: q:
scūt bñ opari. Corpe sūt fortes. q: nā solidauit ad
tolerādos labores: quorū quidā qd̄ p̄sit opari p̄nt. si
nolūt. alij p̄nt et volūt: alij v̄o plus volūt q̄ pati p̄nt.
Potuit sed noluit bñ opari golias: cū esset corpe fort.
Potuit ⁊ voluit seruire dauid creatori suo. Voluit
plus q̄ pati queāt ip̄i i iusta q̄n: qui sic edomāt carnis
supbiā: ut vtus deficiat tñ laborare velūt: si ieiunāt.
stomachus lāguet. si legūt. vtigine. si quid laboris
agūt. capitis dolorē patiūt. Et h̄o ideo q: habuerūt
Zelū: sed nō scdm scāz. Sūt em̄ qdā i quib⁹ marie
deb⁹ haberi scā: scz ieiunū. vigiliē ⁊ labor. Nisi
em̄ labori succedat quies et i scō. nō p̄t hūana natura

laborē tolerare. sed moderatus labor. et abstinentia cibi
delicati. et statute a sanctis patribus vigilie: corpori et anime mede-
la conferunt sanitatis. Qui autem sic viuunt. fortitudinem et
animum et corpus habent secundum sanctam. Sunt autem alii qui corpe for-
tes. debiles autem animo. parant sibi. seipsos amatores. sectantur:
oculi. uariant fabul. Sales accusant. de furto. de rapina.
de mendacio. Fures sunt. qui contra necessitati subtrahunt. quod
contra fecerant cum inuiciarent mundo. seipsos abnegantes.
Raptores sunt contra deum. qui eo uidentur qui nouit abscondita
cordium: contra uite. quod sancti autem per uolentem auferunt.
Mentiu autem contra deum et homines: qui quod uouerant reddere perunt.
sed nolunt. Propter igitur contra fratres suos fures. contra deum
raptores: contra homines et contra deum mendaces sunt. Accipi-
unt ergo fratres ignorantes quid perunt. offendunt deum. oculis
tuis inuida et apta sunt omnia: non deo reddunt quod contra fratres
uouerunt. Hoc est enim proprium furis rapine mendacii. ut
unum occulte. alter apte. tunc uo aliter quam promittit. eue-
niat. Restat nunc ut de illis qui sunt fortes animo aliquid
dicamus. Sunt enim quidam fortes. alii fortiores. alii fortis-
simi. Fortis tobias. fortior iob. fortissimus abraham.
Duobus modis probatur animi fortitudo. cupiditate scilicet
et carnalitate. Non cessit thobias cupiditati. quando gabe-
lo isobryno suo egenti. pondus argenti dimisit: nec plus
amauit pecuniam quam primum. Dimisit iob substantiam. Sed
quid ait? Dominus dedit. Dominus auulit. sicut Dominus placuit
ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Dimisit abraham
quod possidebat. et obediuit uoci Domini: non coactus. sed
sponte. Thobias dimisit. iob amisit. abraham dimisit.
Hic pecuniam: iste substantiam: ille terram. Domini et digna-
tionem. Unus in spe. alius pacet. alius uo sponte. Primus

egenti. **Spaciēdo**: sed s' vō paciēt' tolerādo: ita iubēti obedīe
 do. **Dic** nō cedūt cupiditati q' i' t'bus d'sitit. i. i amore
 possidēdi: i' dolore amittēdi: i' coactiōe deserēdi. **Sed**
 fili' expellūt tres tria: quisq' suū. n' cedūt carnalitati.
Nō plus em̄ amauit thobias filiū q' debuit. n' carna-
 litatē spoliuit. sed supposuit spūalitati. p'ntē filiū bona
 docuit: orabat pro absente. **Iob** vō de morte filiorū
 nō doluit plusq' natē fuit: pro morte eorū lacrimas
 fudit: i' d'ens primo d'passiōis debitū. **Cū** viuerēt
 aut' d'surgēs iob diluculo. offerebat p' singulos holo-
 causta: i' sic faciebat iob cūctis dieb'. **Abrahā** vō nō
 tū h'rsinaelē expulit: sed y' isaac quē i' senectute sua
 de sterili iuge genuerat: qui erat amor p'ris. ipse ē
 em̄ quē diligebat. isaac m'is solaciū. gaudiū vtusq':
 illū dico h'ēm. ad imolādū d'o optulit. **Dic** frēs de-
 bem' ēē aīo fortes ut thobias. **Si** loquat' aliquis m'z
 cū amico suo. doceat eū bona: si vō absens fuit.
 oret pro absente. **Si** aut' fortior ēē voluerit. auferūt'
 sua: nō p'sequat' hostes. **Nō** em̄ iob p'secutus ē hostes
 chaldeos: cū auferēt sua. **Trib' modis** p'sequimur
 hostes. sc' manu. lingua. y' aīo. **Manu** p'sequim' hostes.
 qn̄ illud qd' vi raptōres abstulerāt. vi i' caperām': dē
 dicēte ap'lo qui dicit. ne i'petas tua. **Qui** em̄ i'petat
 cū litigio: male i'petat. **Lingua** p'seqm'. qn̄ d'q'edo siue
 accusādo ap' potēiores. vt m'ā i'cipiam': p'rimos
 n'ros licet mali sūt. sub articulo mort' b'ictos i'liquim'.
 nō dātes locū v'e. vt ait ap'lis: sed i'udicātes nosmet
 ip'sos. **Nō** aut' p'seqm'. qn̄ h' qd' vi aut' cōuēciōe nō
 possum': odio y' proteruitate misere mēt' p'sequi nō de-
 sistim'. qd' ap'lis prohib' d'cēs. **Cū** oib' i'quit pacē h'm'tes.

benigne

Quid g^o frēs dicā de hīs qui pro boue à asino primū
psequū^r? Quid facerēt si mortē filiū nūciāres? Et quid
si septē filiorū sicut iob nūciatū ē. estimas euemisse? Instru
uit igit^r bñs iob claustrales de paciētia. qualē dāpnā
tū tpalū sustinē debēat. q̄l^r pro morte amicorū carna
lū dolere duciat. utrūq^z bñ portās. qui n^o p^o dāpno
rē psecutus ē hostē? n^o pro morte filiorū ad odiū qd
ē mors aīe. cor īclinauit. Qui uult aut fortissim⁹ esse
sicut abrahā. qui nō amisit sua. sed dimisit. qui nō sic
amauit filiū suū. ut dei filiū offenderet. Hic dico īnū
ciat oībus q̄ possidet. Vmolet gladio ubi dei illos
quos carnalē diligebat. ul^r carnali amabat affcū.
Fortissim⁹ abrahā: sed bñs laurēt⁹ fortior fortissimo.
Audiam⁹ q̄l^r abrahā sua dimisit. laurēt⁹ sua dispfit.
et dedit paupib⁹. Abrahā filiū suū deo obtulit: laurēt⁹
seipm pro filio dei. Hic ignē parat. colligat filiū. gladiū
euaginat: sed angelū audit. prohibētē ne pfiat. Ille
ad ignē positus xp̄m p̄dicat. carnifices uigētes carbonē
nūstrādo ubi nō exaspāt. effiat^r holocaustū dñō. i.
totū icēsū: itus igne caritatē. exteri⁹ uo flāma tribu
laciōis. Hic qz obediēs effiat^r filiū ī caput icolumē: ille qz
pseuerat in tormētis. a dei filio īcapit^r ad salutē. Hec est
fortitudo caritatis. De hac scriptū ē. Fortis ē ut mors
diciō. et ut uerū fatear fortior dilaō. Nichil em̄ sepat
a caritate. Sūt igit^r ut supra dixim⁹ tres spēs fortū:
corpe s^z et aīo et scia. In hys aut cōsistat fortitudo tocius
īligiōis. Qui sat em̄. et uult. et p̄t bñ opari: si modū
teneat pfcūs ē. **Qd pēnitētib⁹ sit mōis īligio. xv.**
Pēnitētib⁹ ē misericors īligio. Tribus modis pēn
tet hō. ore tm̄. aut corde tm̄: aut ore et corde simul.

Saul ore. petrus corde: dauid ore & corde sibi penituit.
Tria dimisit dauid erga seruū suū briā. scz phidia. homi-
 cidū. adulterū cū uxore ei. et cū accusante nathan
 ppha. semetipz iudicauit i corde: & uoce dixit. peccauit
 dñs. Quia corde penituit. audiuit ab eodē. dimissam
 ē pām tuā. **T**er negauit petr⁹. & tñ i sperit eū dñs qz
 fleuit amare: lauit lacrimas itagna lūgē. **T**rib⁹ modi
 peccauit saul. p supbiā. p iobediēciā: p excusationē
 pāi. **P**er iobediēciā peccauit. qñ pāiores amelech nō
 interfecit: qd pceperat dñs: sed vsus ad pda. et fecit
 malū i ocul⁹ dñi. **P**er excusationē pāi peccauit. cū
 dicit samuel. **Q**ue ē h⁹ uox gregū q i sonat i aurib⁹
 aut armietoz q ego audio. **E**t ait saul. **D**e amalech
 adduxerūt ea. **P**epat em ppls meliorib⁹ ouib⁹ et ac-
 metis. ut imolaret dñs deo tuo: i liq vō occidim⁹.
Deipm saul excusat: sed pplm accusat. **P**lus iquit
 pepat qd dñs nō pcepit: nos aut i liqua occidim⁹.
 qd pceperat dñs. **U**nde beda sup samuelem. **S**aul iquit
 ea q dñs iubete occisa sūt se cū ppls occidisse: hys vō
 que dtra interdctū ei i seruata sūt. nō se. sed pplm
 pepasse testat⁹. **P**er supbiā peccauit. cū demū dicit
 samueli peccauit. sed nūc honora me corā senioribus
 ppli mei: & corā isrl. **I**mmoderata saul supbia: sed
 moderata samuelis hūilitas. **H**onorari i probus qrit⁹
 et honorat ppha i probū. **S**ic etiā nrīs tpb⁹ iueniū⁹
 multī qui a ingris spūalib⁹ i dargui. penitētes ore
 tñ. timēt honore puari. **S**i aut mē nos tales uidem⁹.
 aut pati nolum⁹. aut accusam⁹. qz icorrigibiles.
Samuel aut nō tñ patit⁹. sed honorat. **U**nde beda
 sup samuelem. **N**os quoq i exēplū bēi samuel erga

et eo modeste agi. neque eos oportet tradere. quod incorrigibi-
les et diuino iudicio non dubitamus dampnandos. maxime
illos quod alia gradu ecclesiastico quem eiusdem saul unctio non
idecent exprimit: exprimit ignouimus insignitos. **Sunt**
enim multi qui detrahunt platis. qui quantum detrahant
eis: vellent tamen esse quod illi sunt. **Ei** autem contingat quod volunt:
illi quod iudicauerunt. meliores non sunt. **Hic** igitur ut dixi-
mus super peccauit saul per superbiam. per inobedientiam. per
excusationem peccati: superbieque dyaboli. suauitatis adde.
excusationis eius. princeps efficitur. **Adam** contra primum: eua
contra filium: dyabolus contra spiritum sanctum peccauit. **Ad** primum
bonitatem: eua filium sapientiam: dyabolus spiritum sanctum benignitatem
accusauit. **Accusauit** adam primum bonitatem. cum dicit. **Mu-**
lier quam dedisti mihi seduxit me. **Eua** filium sapientiam: id arguit.
quod non sapiens egerit: quod posuit serpentem in paradiso. a quo de-
cepta est. **Dyabolus** autem benignitatem spiritus sancti ignorat.
dum despando de venia in delicto maris perseuerat. id est in super-
bia. **Unde** psalmista. **Et** enim dabo: a delicto maris.
Aut beatus augustinus. **Delictum** inquit maximum est superbia.
Hi tres sunt qui testimonium dicunt aduersum saul in celo. scilicet pater
et filius et spiritus sanctus. **Pater** qui est veritas. de mandati excu-
satione. **Filius** qui est pater obediens usque ad mortem. de iobiam.
Spiritus sanctus de perseuerantia peccati. testimonium perfert. **Sauus**
dum igitur nobis est. qui culpas nostras excusamus. qui sumus iobe-
dientes. et superbi. ne aduersum nos dent hi tres testimonium
in celo. **Superiori** non obediunt saul. nec peccat inferiori.
sed sibi: dum populum sibi subiectum accusat. dum scriptum excu-
sat: et excusat preceptum samuel. **Contra** superiorem enim peccat.
id est contra samuelem. quantum lapideis sacerdote dishonestat.
Dignus est enim sacerdotum regno. **Ad** in passione domini

figuratū nouim⁹ ēē. p̄ seruū pōtificis cui pet⁹ abscidit auri-
 culā. Huic nomē erat malchus. qđ īp̄retat⁹ rex. Derue-
 bat enī malchus pōtifi. qđ digni⁹ ē sac̄dotiū igno. Mirā⁹
 aliqui forsan dubitantes de dāpnatioē saul. hō qđ dixim⁹.
 Legāt iheronimū dextra iouimanū. et iueniēt ibidē tres
 ordines. arietes sc̄ oues et hēdos. Int̄ arietes dauid
 nūc⁹. int̄ oues ionathas. int̄ hēdos saul. Ad sinistra
 g⁹ saul: qđ hēdi ad sinistra. Ionathas ad dextra. qđ int̄
 oues īp̄tuit. De illo dicit ibidē iheronim⁹. qđ amore p̄p̄e
 dignus erat. Redeam⁹ nūc ad p̄positū nr̄. et videamus
 quō penitētib⁹ sit misericors ēligio. Tribus modis penitet
 hō: et trib⁹ modis misere⁹ dō. peccatē respiciat⁹. des-
 pante solat⁹. et gaudet penitēti. peccatē euocat dono
 gr̄e: despante solat⁹ p̄ spem venie: penitētē roborat ex
 p̄missis gl̄ie. Misere⁹ et homo hōi tribus modis. Misere⁹
 enī platus discipulo. discipul⁹ p̄elato: et discipul⁹ quāq;
 discipulo. Misere⁹ qñ platus discipulo. dū peccatē ībis
 benigne corrigit⁹. despante ad spem p̄ exēpla m̄ie erigit:
 et correctū p̄missā diligit. Hec ideo dico. qđ nōnulli
 sub. qui cū aliqū familiārē habeant⁹. si peccet despiciūt.
 et hō qđ peius ē. fatent⁹ qđ nō diligāt eos: sicut prius.
 Peccauit petrus. sed xp̄s cū nō desperit. sed respexit
 et dilexit. Misere⁹ et plato discipulus tribus modis. dū
 irato nō cōsistat m̄gō. aut peccatū nō detrahāt. ul̄ p̄sū
 patit⁹. Iratū enī saul fugebat dauid. p̄urgatē in spe-
 lūca ventre. cū posset nō occidit: p̄sūq; passus ē qđ dū-
 xit. Misere⁹ siquidē discipul⁹ discipulo. dū peccatē
 orādo p̄pat⁹. aut qñ inter se et illū corrigit: aut quādo
 peccatū ī se benigne dimittit.

Quod puer sit seuerus i'ligio Capit⁹ xxi.

Perichis ē seuera religio. ^{"Seueritas"} **P**eruat honestatē. leui-
tate castigat: timet ab indoctis. ipa ē decor senū:
iuuenū uirga: ornat platorū psonas: colorat spēs uirtutū.
Erat em rubor mixtus cādorū. si ppetēter disponat:
faciē gratā reddit aspiciētib. sic seueritas mixta iētū-
dini. si dulcedie iociat: multū religiois decorat. Dulce
do plati ad pīnāz trahit peccatē discipulū. seueritas
corrigit: rectitudo dat legē deliquētī. Sic seueritas
nō leuitatē patit: nō dulcedo dissolutionē: nō iētudo
lineā iusticie tūsgredi pmittit. Unde psalmista. Dulcis
iētus dñs ppter bō it. Volūt quidā ēē seueri. sed nes-
ciūt: et dū volūt ēē seueri crudeles efficiūt. Iēa pro se-
ueritate. amaritudinē pro dulcedie. p iētitudinē crudeli-
tate onduūt. et sic ofūdit uultus religiois. ubi ex flāma
crudelitatis ignescūt oculi: pallor miscet hūor: qui
pcedūt ex ira et amaritudie. Ira plati peccatē turbat:
amaritudo psequit. Ira plati casū dat pueris: iustū
uēo prouocat ad irā: crudelitas affligit. Due sūt spēs
puerilitatis. scz apte et occulte. Sūt quidā adeo pueri.
ut qd ipi male opant: defendāt apte: qd aut bñ alij
faciūt detestant et ipugnāt: icorrigibiles sūt. Hoc solū
qd volūt fore bonū credūt. obediēciā aut nūq̄ aut neg-
ligenter iplent: hūiles frēs prouocāt: turbāt silēciū.
Aliū figurā gestabat philisteus ille. qui egressus de castris
philistim prouocabat filios isrl. Quā magnitudo et
aerimoz diuinitas. moralit statū pūtorū q magni sūt apd
semetipos: et q̄litates morū designāt. Ad hūc philisteam
expugnādū uenisse dauid legit. Sed hō bellū trib⁹ modis
fuit historialit scz iustice et moralit. 1. mē golrā et dauid.
mē xp̄m et dyabolū. mē quēlibz iustū et aliqd dyaboli.

mebra. **P**erstitit in re. **I**gitur in misterio. habet. et nunc in moribus.
Cum igitur mitteret David a patre suo isai ad visitandos
 fratres suos qui erant in exercitu israhel. miserat eum ut narrat
 historia per suum dicens. **F**ratres tuos visitabis. si recte agant. et
 cum quibus ordinati sunt disce. **V**enit ergo in magala ad exerci-
 tum: qui egressus vociferatus erat in etanmie. **Q**ui exerat
 enim israhel acie. sed et philistinim ex aduerso fuerant preparati:
 et occurrit dauid ad locum etanmie interrogans si omnia recte
 agerent erga fratres suos. **A**umque adhuc loqueretur dauid. appa-
 ruit vir ille spurius ascendens. goliath nomine. philisteus
 de geth: ex castris philistinorum. **F**ratres tuos visitabis.
 si recte agant dicit historia. et cum quibus ordinati sunt disce.
Et dominus in carne veniens. visitauit nos. diligenterque recte
 age. vel cum quibus ordinate viuere debeamus. docens.
Quid et moraliter cotidie querere eum. dum plati quique
 subiectos suos rectitudinem bone operationis docet. vel cum quibus
 ordine bene viuendi tenere debeant instruunt: ne cum perisio peris.
 vel cum tepido fratre nouiter diuisus societ. **V**enit dauid ad ex-
 eratum israhel. et inuenit vociferatos ad plati. et philistinim. eos
 ex aduerso preparatos. **V**eniunt et inueniunt plati quique fratri
 discordia. et occurrit dauid ad locum etanmie. et ite-
 rogabat si omnia recte agerent erga fratres suos. **C**urrunt
 plati tam mentis affectum quam gressibus pedum. solliciti de salute
 suorum: inuestigantes si recta sunt opera eorum: an adhuc cor-
 rigenda videant. **I**nquirunt mores. discunt visu et auditu
 quod sit discordie causa. **V**nde beda super samuelem. **N**unc
 quoque inquit per sua membra dominus idipsum agere non cessat.
 cum bonos a malis discernens. hijs sua munera partit.
 illos dimittit inanes. **C**um adhuc loqueretur dauid. appa-
 ruit ille vir spurius. ascendens goliath nomine philisteus

De geth. ex castris philistinorum. **L**oquēte vō aliquo iusto
et doctē q̄ recta sūt. et iquirēte quid noceat. apparet
ille spiritus. i. dyabolus i corde alicui descēdēs. Unde
N cogitatu maligno. ad vba iudicij. a vbis iudicij ad opa
puersa. Solvatur noīe. i. ruelatus. **Quib⁹** Illis q̄ dicit
pnt. nō em̄ ignoram⁹ cogitaciōes ei⁹. **Philisteus de geth.**
Philisteus cadēs porcione it̄ptat. **Cadēs** ab altitudine
supbie. porcione desparaciōis ibutus. et oblitus mīe. **Geth**
qd̄ it̄ptat. torcular. beda attestāte. ap̄tissie multitudinē
p̄uorū designat. ciuitatē videlicet dyaboli. ad bonorū
i hō s̄cō tormēta sp̄ exercitātā. **Sicut** em̄ i torculari p̄mit
bua. p̄mit et exp̄mit. sepat vinū ab acinis. vinū trā
sit ad iuuuū dñi. acinis aut̄ dat locus i sterquilinio.
sic a multitudine p̄uorū iusti calcāt. **Et** sicut i torculari
ab acinis vinū sepat. sic i tribulaciōe probāt iusti.
iusti aut̄ tpe tēptaciōis i cedūt. **De geth** igit̄ philisteus
erat. vn⁹ de multitudine p̄uorū. et cassis creas super
cap⁹ ei⁹. et lorica hamata iduebat. et ocreas creas habe
bat i crurib⁹. et clipe⁹ ei⁹ creus tegebat humeros eius.
Cassis. lorica. ocree. et clipeus. diuisa defensiōis sūtēgna.
quib⁹ sumpt⁹ qui ē cap⁹ om̄ ipiorū dyabol⁹. stulticiā de
fendē conat. **Moralit̄** aut̄ p̄uī casside caput tegūt.
dū p̄uīe acciōis itenciōē laudat. **Sinistrā** vō latius
obumbrāt clipeo. dū sinistrā p̄auē acciōis excusāt p̄tē.
Ocreas hnt i crurib⁹. q̄ ē quasi extrema p̄s corp⁹. q̄
vsq; ad finē i obstinaciōe p̄seuerāt. lorica iduūt. qua
totū tegit corp⁹. qm̄ totā defendūt acciōē. **Hec** siquidē
spēs armorū ex ere fēē phibent. eē. metallo videlicet
ceteris apli⁹ canoro. q̄ quicqd̄ agit p̄uīus. nō hūili
fessiōe proficet i n̄ rōē veritus. sed clamorō strepitu.

scolaris eloquēcie defendit. et p̄ exēpla īproboꝝ īfirmat.
Unde sequit̄. **E**t armiger ei⁹ antedebat eū. Armiger
 gōbre quilibz īprobus ēē p̄t. exēpla cui⁹ antedūt et adiu
 uat ad īfirmādā p̄uloꝝ malignitatē. et ex hys aucto
 ritas trahit̄. et ex hys sumū defensiois arina. et h̄ ē
 p̄uitas apta. **U**nde sequit̄. **S**tans clamabat aditus
 phalagas isrl. **S**tans clamat. qz ī elaciois mōte p̄usus
 poitus. voce detractiois. blasphemie. et scandali. huiles
 frēs qui deū mēte īsiderāt: prouocare nō cessat. **S**i
 igit̄ p̄uitatis cap̄ ē itēcio prauē actiois. sinistra lata.
 p̄s sinistra. crura finis actiois. corp⁹ actio tota. cassis
 vō itēciois imēdacio. clipeus sinistre ptis excusacio.
 due oare p̄seuerācia et obstinacio. lorica toti⁹ actiois
 apta defensio. **H**ys armis gnoscat̄ philisteus. cū pro
 cedit ad p̄liū. **H**ūt aut̄ alij quorū p̄uitas ē occulta.
 qui īsilio suo frēs promouēt ad uā. exgitāt ad rixas.
 qui īsilio suo faciūt īsurge absalon īb dauid. i. filios
 spiritales. ītra eoz p̄res. ad discordiā p̄ mouēt. q̄
 machināt̄ ut moriat̄ dauid ī castris: sicut de achito
 phel legit̄. **S**ed vtrisqz seuera debz ēē īligio. ut apte
 p̄uis īsistat ī faciē: et occultoꝝ īsilia mutet. **S**ic
 dauid philistei frōtē lapide īminuit: sic chusi īsiliū
 destruxit achitofel. **F**rons philistei ē īgnis p̄uitatis.
Pauit̄ gō philisteus ī frōtē: qn p̄uitas īsipientis ag
 mita īuerberat̄ a sapiēte. **C**husi īēptatur silenciū aut̄
Achitofel vō ruina frīs. **D**estruxit gō īsiliū chusi.
 īsiliū achitofel. qz p̄ silēciū eoz qui sūt quasi ruina
 firm. adimulat̄ īsiliū. **P**rouidet chusi ne turbetur
 exercitus isrl. qz p̄ silēciū. īpetus et īarsus sermonū
 a īuētū firm deū vidē arpiētū. rōnabiliter arcetur.

Hec duo ad seueritate. rarus scilicet sermo. et rigo: sermonis
pertinet. Rarus enim sermo i cordia seruat. rigo: sermonis cor
rigit emendanda. **A**ffabilis enim seueritas. non garrula. as
peritate monstrat. sed non est litigiosa. **S**eueritas a crudeli
tate differt. **H**ec corrigit. illa cruciat. **H**ec iustus iudicat.
illa peccatores committit. **M**inat seueritas. sed non maledicat.
Maledixit philisteus dauid: sed non maledixit dauid
philisteo. **T**u uenis inquit ad me cum gladio et hasta et
clipeo. ego autem uenio ad te in nomine domini exercituum. **M**ale
dicunt philistei multi. non ueniunt ad eum in nomine domini. **M**ale
dicat ille philisteo. qui cum ad aliquem cadente porcione
dyaboli properat corrigendum. non humilitatis uerba. sed
superbie. non exhortationis. sed uacantie. non blademata.
sed obprobria profert. **N**on uenit in nomine domini ad philis
teum. qui eligenti. ut nobilitati sue. seu etiam sancte terrarum
qua preualt. et non diuine gratie tribuit. quod possum corrigere.
Sic multi ueniunt. et ideo non tradit deus philisteum in manu
eorum. **Q**uod non maledixit dauid philisteo. benignitatem
est. quod deo ascripsit. non sibi. sui aduentus efficaciam humi
litas. quod autem minatus est seueritate. **S**ed quod minatus est?
Auferam inquit caput tuum a te. et dabo cadauera castrorum
philistinum auium celi et bestiis terre. **C**aput philistei dy
abolus est. cadauera castrorum philistinum carnales affectus
improborum: qui sunt castra dyaboli. moraliter designant.
Cadauer est qui caro data uermibus. **S**icut enim caro putri
da uermibus nutrimentum prestat: sic carnales affectus cogi
tationes peccatas nutriunt. **A**ues celi illos designant. qui
aliis reprobationis ad cogitanda celestia subleuant. **B**estias
terre coaptant illi qui terram suam nouerunt extolere. qui nec
tati semper terram ministrant. rei familiaris curam gerentes:

q̄s alibi designāt rachel & lya. martha & maria. **A**ys
aumb⁹ celi. & hys bestijs ter. cadauēda castrorū phylisim
.i. carnales affectūs i proborū dant^r ad corrigendum.
Dic igit^r corripit apte i ligo pūso. sic occulte pūdet
osilio puerforū.

Ad bonū sit optima religio. Cap^l xvij

Bonū ē optima religio. Bonos facit i rē distribu
tio: meliores mūdi i nūciatio: optimos autē
i ligitōis cōsūtatio. **M**ūdos bonos ē pessim⁹: i ligo vō
bonis et malis ē optima. Facit em̄ qm̄ de malo bonū.
de bono meliorē: de meliori optimū: et hō qm̄ visitat
ipū dō. **V**nde psalmista. Visitasti terrā. et iebriasti eā.
Visitauit dō i bonā & malā terrā. terrā meliorem. et terrā optimā.
Primore terrā malā visitat: bonā p̄ iapietē caritatē:
meliore per habūdātē. optimā p̄ p̄fām. **V**isitat deus
terrā malā. qm̄ aliq̄s timore iudicij pūgit: et ab illi
tis abstinet. **B**onā vō p̄ iapietē caritatē visitat: qm̄
sua distibuit aliq̄s. i nūciat mūdo. mutat hītū: tenet
pacē cū frīb⁹ suis. nisi calūpniat^r ab aliquo. **S**i autē
calūpniat^r. calūpniā nō patit^r: sed qd̄huc lenit^r turbat^r.
irascit^r: et odit. **C**lausuri tediū nō eq̄munit^r portat. vili
tatē et p̄demptitatē aborū abhōinat^r. **A**ibū vō aīe qd̄
ē vībū dei amarū videt^r ei: si aliquociēs arc⁹ corrigat^r.
Dic filij ppharū cū venisset ad domū helisei. p̄cepit
heliseus coco suo vō i fectiōe eis pararet. **C**ū autē gis
tassent illi pulmētū cū herbis coctū. et iuenisset ama
rissimū. ceperūt clamāre. **M**ors ē i olla hō dei: mors
i olla homo dei. **O**lla helisei differt ab egyptijs ollis.
Ille quidē carmū sūt: h^c pulmētōz. **I**lle adipe p̄griū
vō: vñ procedit iūq̄ntas. h^c helisei farina dulcorat^r.

que ē caritas. **H**abundantiam dulcedinem sequitur amantudo: h
 uero amantudinem sequitur suauitas. **B**urgess heliseus
 accepit farinā quā ipse habebat. et posuit in olla: et
 sic factum ē dulce. quod prius amarum existerat. **H**elyseus
 qui solaris interpretatur et christum designat. coquis doctores.
 pulmentum bonum dei. farina caritatem. **P**onit ergo heliseus
 farinā in pulmento. quā aliquis per habundantiam caritatem
 visitatur a domino. ut tunc grossioribus fastidio prius
 existerat. ut qui leuiter uisum fuerat. aut obire
 tradiderat. nunc obediat. frugalitatem sequatur: tunc
 cum diligit. **H**abundat enim caritas cum diligit inimicos.
 sed non est perfecta. nisi parata sit mori pro proximo.
Nemo enim caritatem habet maiorem. quam ut animam suam ponat
 quis pro amicis suis. **P**erfecta uero caritas. inimicum diligit.
 pro proximo mori non pertimescat. **N**ec foras mittit iram.
 huius dominum diligit et sustinet. **U**nde psalmista. **R**especta
 dominum uiriliter age. et confortetur cor tuum et sustine dominum.
Respecta per spem. ne desperes per timorem. uiriliter
 age per sapientem caritatem. et confortetur cor tuum per habundantiam
 te. ut sustineas dominum per patientiam perfectam caritatis. **H**ic
 igitur bonus est optima religio: quia ducit ad perfectionem. **S**uf-
 ficiat nunc quod de noue beneficis religionis dicta sunt. ut
 adhuc aliquid quasi in conspectu de consuetudine eiusdem
 breuiter tangamus.

Quattuor sunt in religione notanda. **C**apitulum xiiii
Quattuor sunt in religione notanda. **D**iuinus est enim
 et mitis quieta et secura. **S**uauis est in colloqui-
 tatione. mitis in sermone. quieta in mente. secura in actione.
Nec tamen sic suauis est ut sit indiscreta. nec sic mitis ut
 patiat iniusta. nec sic mente quieta ut bonum non

cogitet. n^o sic secura ut dñm nō timeat: s^{ic} sic secura ut
 pro timore hūano ab ope bono nō desistat. Religio assila
 mulieri caste. q̄ ab aliq^o diligit: ut ducat iⁿ uxore. ideo
 s^{ic} qd̄ pulchra sit. qd̄ diuicias habūdet. qd̄ de gñe nobiliū
 sit. qd̄ sapiēs sit. ut iⁿ pulchritudinē illi⁹ delcet: et de no
 bilitate filioz gloriē: ut augeat sua illi⁹ censu: et
 seruet censu. Hinc mulieri assimilari p̄t eligio. q̄ pul
 chra ē iⁿ stēplacōe. sapiēs iⁿ sui cūspēctōe. nobil⁹ q^u li
 bera a p̄cā seruitute. diues hereditate: cui⁹ hereditas
 ē iⁿ igni celestis et̄nitas. Amat luxuriosus spēsā: sed nō
 amat castā. Sic qñz carnal⁹ animi⁹ tactus pulchritudinē
 eligiōis: eligiōis induit hūitū. Quā aut castatē mūdiciā
 repperit: displicet qd̄ placuerat. Sic uxore abrahę quā
 rex egypti ppter pulchritudinē rapuerat: itactā reddidit
 marito dicens. Accipe iquit uxor tua aū te: accipe eā et
 iⁿ carere hūc. Sup hūc locū bñs ambrosi⁹ iⁿ scōs libro quē
 fecit de abrahā. Intreant iquit aīo aliquē it̄pantē. qui
 itutis castitatis grām. quodā ei⁹ captus decore sequēdā
 putet. Deinde pedisse quas ei⁹ nesciēs quib⁹ icedit co
 mitata. sobrietatē s^{ic} et modestiā ac uerūdiā. primo
 miā abi. fugā lasciuie. seriā cautionē. sollicitā custodiā.
 subito aut ebrietatis succēsus calore. aut ipi⁹ carnis
 estu. ā occursu forme decētoris nequaq^u se teneat. n^o
 carnis legi iⁿ pugnet. nōne dicit. Putabā rē faciliore
 castimonia sequi sup humeros meos. sup a uires me
 as ē. cui talis ista iungat? Recedat ergo et̄cedat. de
 finib⁹ sensuū meoz. et iussus ad aliquē mōitorē sui.
 qui stāduerit iⁿ ei⁹ mētē adducē assiduitatē castimo
 nie dices. nō arduū fore. n^o iⁿpossibile. sed pluribus
 sociā finitimā studiosis. uicēntē uolūtarijs. qd̄ hoc

iquit fecisti mihi? **Q**uare non dixisti mihi quod uxor tua est? **H**oc
est ad non profectorem. sed legitime teneat? diuicio? sed dixisti
sororem tuam? **Q**uare ignorat fratres nostros quibus hoc in ecclesia eu-
misse? **S**unt enim nonnulli qui delicatam ac voluptuosam
fore credunt in lignone. ex parte laboris. vacantem ocio.
Habitum in lignone discretum rapiunt? votum faciunt? perfectionis
vinculo stringunt? **C**um autem in lignone ordinem et consuetudinem
eiusdem adulescentes carni nouerint. in hoc uerba prorumpunt.
Putauimus inquit potius in lignone leuius esse. **Q**uare pre-
ferre clausum tedium? diuturnitatem silentii? potius la-
boris. penam abibi? **H**ic ergo uxor suam reddunt abrahe.
expellentes eam ut liberi remaneant in egipto. **A**biit
enim habitum in lignone: et in desideriis sue carnis perseuerat.
Abraha uero ascendit ab egipto in bethel. carnalium vo-
luptatum isorcia deserens: in domo domini manet. **H**oc enim
interpretatur bethel. domus domini. **A**braha in lignone est forma:
exemplum cohabitatum. **T**ria sunt que pacem cohabitatum tur-
bare solent. id est quando aliquis mouetur ad uiam pro seipso. uel pro
amico. uel pro modo. **H**ec tria in mouit abraha dum
habitaret cum nepote. **P**rimum in mouit dicens. **N**on sit extra me
me et te. **S**ed in cum dicit. **N**eq; inter pastores meos. et
pastores tuos. **T**ercium posuit. **E**cce inquit tota terra
ante te. **H**oc est. si de me. si de amico. si de possessione
dissencio est. omnibus cedo. **S**i autem moribus non uenias: dis-
cede a me. **Q**uanta promissit autem abraha. ne cogeret a
nepote discedere. **S**ed etiam uirtutis est hoc ac discipline.
Dixit enim autem nos quidam philosophus antiquior hoc beatus uir inesse
ut laboret. **P**rimum ut sibi amicos faciat. secundum ut si non
potest amicos facere. non faciat inimicos. tertium ut si istud suppe-
tit. sententia discedat. quartum autem ut si de cedente perse-

quat: vndicet se ut p̄t. **N**ed illa tria sup̄iora ī opib⁹
 abrahe agnoscam⁹. quartū aut̄ nō ita ē. qm̄ etiā circa
 cedentē seruauit affectū p̄ntis. ut eū nō solū nō per
 sequeretur: sed etiā captū liberaret ac erueret. Deniq;
 cū apl's tria illa doceat. quartū p̄ceptis suis soluit. qd̄
 addiderat philosophia. **N**ec em̄ cū discipulū ul' pacifi
 cū pplm̄ īformare vult. **S**i fieri p̄t cū oib⁹ q̄ hōib⁹ pacē
 habētes. **D**einde si hoc nō p̄t. ete n̄ discordias n̄
 inimicitias. **I**deoq; addidit. **N**ō v̄dicātes tm̄i. **I**n q̄
 fcaū illud includit. **V**indicare nos nequaquā velim⁹: si
 date iquit locū ire. **H**abes et quartū ut discedas ma
 gis. **q̄** v̄dictā dō dimittas: q̄ tibi erigas. **N**ūc autē
 fr̄es qui p̄mi libelli spaciū dilatauim⁹. ī pace cohabi
 tātes: et nosmetip̄os p̄ paciēciā tuā supportātes:
 deo aut̄ v̄dictā dimitte. finē ponam⁹.

Explicit liber p̄m⁹. Inapuit Capla libri sc̄di.

- D**e edificatiōe claustrī materialis.
Ut edificia fr̄m̄ er̄t cohabitatiōes sc̄larū fiant.
Que sūt q̄ fr̄ibus dēdāt.
Quod tria sunt ī abo cōsiderāda.
De habitu et nūo uestiū.
De hys q̄ vagi et ociosi fr̄ib⁹ laboratib⁹ decrahūt.
Ut prelatus sit sapiēs nō negligens.